

Raadhuisplein 2
Postbus 63
3770 AB Barneveld
Telefoon 14 0342
Fax (0342) 495 376
E-mail info@barneveld.nl
Internet www.barneveld.nl

Leden van de Gemeenteraad

Geachte raadsleden,

Datum:
19 december 2023

Afdeling:
Samenleving

Behandeld door:
S. van de Maat

Doorkiesnummer:
06-11329972

email:
s.vandemaat@barneveld.nl

Onderwerp:
**Meerjarenbeleidsplan
Politie 2024-2027**

Voor u ligt het Meerjarenbeleidsplan 2024-2027 (MJBP) van de eenheid Oost-Nederland. Dit plan is opgesteld overeenkomstig de Politiewet, die voorschrijft dat het gezag, zijnde de burgemeesters van de gemeenten in het gebied waarin de regionale eenheid de politietaak uitvoert en de hoofdofficier van justitie, ten minste éénmaal in de vier jaar een regionaal beleidsplan vaststellen. Het MJBP neemt positie in tussen het lokale veiligheidsbeleid en de landelijke Veiligheidsagenda en beschrijft de bijdrage van de politie aan een veilig Oost-Nederland.

Aanleiding

Iedere burgemeester in het gebied van de regionale eenheid hoort de gemeenteraad van zijn eigen gemeente over het MJBP conform artikel 38b, tweede lid Politiewet. In deze brief ga ik daar nader op in. Daarnaast zend ik u ter informatie het strategisch veiligheidsbeeld Oost-Nederland 2023, wat als input diende voor het beleidsplan.

Procedure

Voorafgaand aan de definitieve vaststelling van het MJBP hoort de burgemeester de gemeenteraad over het ontwerp-MJBP om te toetsen of de raad uit de voeten kan met het ontwerp-beleidsplan. Het horen van de raad is niet hetzelfde als de zienswijzeprocedure in het kader van de Algemene wet Bestuursrecht. De gemeenteraad heeft daarmee geen instemmingsrecht bij de definitieve vaststelling van het beleidsplan.

Bij het horen kan de gemeenteraad opmerkingen en reacties over het ontwerp-beleidsplan aan de burgemeester meegeven. Vanzelfsprekend hecht ik waarde aan uw reactie. Zwaarwegende reacties van de gemeenteraad zal ik meenemen en kunnen – voor zover daar regionaal draagvlak voor is bij alle gezagsdragers – nog leiden tot aanpassing van de definitieve tekst. Het horen van de gemeenteraden dient uiterlijk voor 15 februari 2024 te zijn afgerond.

Meerjarenbeleidsplan Politie in relatie tot het Integraal Veiligheidsplan

De strategische thema's zijn gekozen op basis van een analyse van integrale veiligheidsplannen van alle 76 gemeenten van Oost-Nederland, alsmede het veiligheidsbeeld van de politie. Het regionaal beleidsplan is geen optelsom van alle lokale prioriteiten zoals vastgelegd in het Integraal Veiligheidsplan.

Op basis van de grootste gemene deler bevat het regionaal beleidsplan op het aggregatieniveau van Oost-Nederland de thema's waar de politie zich de komende 4 jaar op richt:

- Ondermijning
- Digitale Veiligheid
- Politie voor Iedereen
- Zorg en Veiligheid

Dit zijn thema's die vragen om een regionale aanpak, omdat dit de gemeente- en districtsgrenzen overstijgt. Het regionaal beleidsplan is daarmee een aanvulling op alle lokale veiligheidsplannen. Voor lokale prioriteiten is lokaal ruimte. De gezagsdriehoek is leidend in de keuzes die daarin worden gemaakt. Voor de dagelijkse aansturing van de politie kan de gemeenteraad wensen meegeven die ik in de gezagsdriehoek aan de orde kan stellen.

Versterking van de politie

De sterkteverdeling van de politie maakt verplicht deel uit van het beleidsplan. De minister van Justitie en Veiligheid bepaalt hoeveel formatie Oost-Nederland in totaal beschikbaar heeft. De formatie in Oost-Nederland stijgt de komende jaren met 160 fte. Om de capaciteit van de politie zo goed mogelijk aan te laten sluiten op het werk dat op de teams afkomt, is - volgens bestaande afspraak tussen alle gezagsdragers in onze regio – de sterkte opnieuw over de basisteams verdeeld.

Door de uitbreiding van de regionale politiesterkte zal ook ons basisteam Veluwe Vallei Noord, waar de gemeente Barneveld onder valt, uitgebreid worden met extra fte. Deze sterkteverdeling is enerzijds gebaseerd op een herverdeling van de werklast. Anderzijds worden er extra wijkagenten aan de formatie toegevoegd als gevolg van inwonersgroei. Vanzelfsprekend wordt de wijkagentennorm van 1 wijkagent op 5000 inwoners toegepast. Met deze sterkteverdeling heeft ons basisteam voldoende operationele slagkracht om zelfstandig de politiezorg uit te kunnen voeren. Om mee te kunnen bewegen met maatschappelijke ontwikkelingen blijft samenwerking met andere basisteams belangrijk.

Naast deze sterkteherverdeling en -uitbreiding van de basisteams vinden er ook formatiewijzigingen plaats bij de meldkamer, waar flink wordt uitgebreid om onze burgers en bedrijven in nood te helpen. Daarnaast is politiewerk steeds minder zuiver gebiedsgebonden. Het web maakt onderdeel uit van wijkwerk. De virtuele en fysieke wereld zijn geen gescheiden werelden meer en dit stelt het politiewerk in de basisteams voor nieuwe uitdagingen. In het beleidsplan is opgenomen dat op het niveau van Oost-Nederland een voorziening (platform Web & Wijk) wordt ingericht van waaruit basisteams worden ondersteund op complexe en arbeidsintensieve werkzaamheden waarvoor bijzondere expertise nodig is.

Vervolg

De totstandkoming van dit beleidsplan is zorgvuldig gedaan met ruimte voor input vanuit alle districten. Het beleidsplan ligt in lijn met het door u op 13 december vastgestelde Integraal Veiligheidsplan. Ik heb er dan ook vertrouwen in dat dit plan zal bijdragen aan een veilig Oost-Nederland.

Het MJBP zal op 27 maart 2024 definitief vastgesteld worden in het Bestuurscollege.

Met vriendelijke groet,

J. van der Tak
burgemeester

Bijlagen

Bijlage 1. Ontwerp Meerjarenbeleidsplan Politie 2024-2027
Bijlage 2. Strategisch veiligheidsbeeld Oost-Nederland 2023

Ontwerp Meerjarenbeleidsplan 2024-2027

Versie 1.1

Colofon

©

Samengesteld door:
Politie Oost-Nederland, Eenheidsstaf

Versie	Ten behoeve van	Datum
0.3	Politie intern	28 augustus
0.4	RVO	21 september
0.5	DVO's	2-20 oktober
1.0	Bestuurscollege	1 november
1.1	Consultatie Ontwerp-MJBP gemeenteraden	november 2023 - februari 2024
2	Vaststelling MJBP Bestuurscollege	27 maart 2024

Voorwoord

Dit Meerjarenbeleidsplan 2023-2027 (MJBП) is nog meer dan voorheen gericht op het willen werken aan thema's die ons allemaal bezighouden en waarvan we ze in gezamenlijkheid regio breed gaan oppakken. Het beschrijft de strategische thema's waar de politie de komende vier jaren een bijzondere focus op heeft. Deze regionale thema's zijn gekozen op basis van een analyse van de integrale veiligheidsplannen van 76 gemeenten in Gelderland en Overijssel en het Veiligheidsbeeld 2023. Dit plan kan worden gezien als regionale aanvulling op de gemeentelijke integrale veiligheidsplannen. Voor lokale prioriteiten is lokaal ruimte. De gezagsdriehoek is leidend in de keuzes die daarin worden gemaakt en daarnaast werken we ook op districtelijk niveau concreet samen aan gemeenschappelijke veiligheidsthema's.

Strategische thema's

We zien al langere tijd een afname van traditionele criminaliteit en een toename van digitale onveiligheid. Omdat criminelen steeds vaker digitaal actief zijn, wordt het gezamenlijk investeren in digitale veiligheid steeds urgenter. Tegelijk is er toenemende zorg over de aard en omvang van de minder zichtbare, ondermijnende criminaliteit en de effecten daarvan op onze leefomgeving. De aanpak van ondermijning staat prominent op de agenda van alle veiligheidspartners en sluit aan bij de reeds ingezette koers om hier stevig op te investeren.

Het vertrouwen in de politie is onlosmakelijk verbonden met de legitimiteit van de politie. Daarom is het in deze tijd van polarisatie en toenemende maatschappelijke onrust cruciaal dat de politie goed in verbinding is met de samenleving. Zodat zij legitiem en effectief blijft in haar optreden.

Versterking van de politie

De politie Oost-Nederland wordt versterkt met extra mensen. De eenheid gebruikt deze uitbreiding voor extra agenten in de basisteams, maar ook bijvoorbeeld bij de meldkamer, waar flink wordt uitgebreid om onze burgers en bedrijven in nood te helpen. Politie Oost-Nederland is toegankelijk en nabij, zowel fysiek als digitaal. Dit zijn geen gescheiden werelden meer en dit stelt het politiewerk in de basisteams voor nieuwe uitdagingen. Online bedreigingen, helpdeskfraude, digitale oproepen tot rellen, jeugdgroepen die elkaar via sociale media ophitsen om geweld te plegen, sextortion en doxing zijn voorbeelden van de nieuwe werkelijkheid. Een deel van de extra capaciteit wordt ingezet om basisteams daarbij te ondersteunen.

Veilige leefomgeving

De komende periode werkt de eenheid Oost-Nederland met zo'n zeventuizend medewerkers aan de strategische thema's en daarmee aan een veiliger leefomgeving, zowel in de fysieke als in de digitale wereld. Dat doet zij onder lokaal gezag – de burgemeesters van de 76 gemeenten en het openbaar ministerie – en samen met een scala aan partners. Gezamenlijk investeren we in een effectieve aanpak van onveiligheid in de samenleving en door de juiste keuzes te maken, dragen we bij aan een sterk veiligheidsgevoel en vertrouwen van burgers in instanties die verantwoordelijkheid dragen voor de veiligheid; op straat én op het web.

U kunt erop rekenen dat wij ons maximaal inzetten voor een veilig Oost-Nederland. Wij vertrouwen erop dat dit beleidsplan daaraan bijdraagt.

De driehoek van Oost-Nederland,

Drs. H.M.F. Bruls
Regioburgemeester

Mr. M.A.J. Kunst
Hoofdofficier van Justitie

J.C. Knol
Politiechef

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Inhoudsopgave	4
1. Inleiding	5
1.1 Leeswijzer	5
1.2 Prioritering	6
1.3 Bestuurlijke aandachtspunten	6
1.4 Afspraken Veiligheidsagenda en OM	6
2. Strategische ontwikkelthema's	7
2.1 Ondermijning	7
2.2 Digitale Veiligheid	9
2.3 Politie voor iedereen	12
3. Reguliere strategische thema's	15
3.1 Zorg en veiligheid	15
3.2 Aanpak seksueel geweld / seksuele misdrijven	15
4. Bedrijfsvoering	16
4.1 Politiesterkte	16
4.2 Duurzaamheid	18
4.3 Huisvesting	18
4.4 Wetboek van strafvordering	18
5. Bijlagen	19
Bijlage 1 Sterkteverdeling	19
Bijlage 2 Oost-Nederland in beeld	22

1. Inleiding

Voor u ligt het Meerjarenbeleidsplan 2024-2027 (MJBP) van de eenheid Oost-Nederland. Dit plan is opgesteld overeenkomstig de Politiewet¹, die voorschrijft dat het gezag, zijnde de burgemeesters van de gemeenten in het gebied waarin de regionale eenheid de politietaak uitvoert en de hoofdofficier van justitie, ten minste éénmaal in de vier jaar een regionaal beleidsplan vaststellen. Het plan neemt positie in tussen het lokale veiligheidsbeleid en de landelijke Veiligheidsagenda en beschrijft de bijdrage van de politie aan een veilig Oost-Nederland. Het is goed om te beseffen dat dit plan ingaat op *regionaal* beleid. Dat betekent niet dat alles wat in de regio aan politiewerk verricht zal worden in dit document staat, lokale en districtelijke prioriteiten en de bijbehorende politie-inzet worden op dat niveau afgestemd. Het MJBP heeft daarmee meer het karakter van een regionaal kader dan van een uitputtende lijst beleidsonderwerpen.

1.1 Leeswijzer

Het Meerjarenbeleidsplan (MJBP) omvat de inhoudelijke thema's die voor de hele eenheid aandacht vragen en de doelstellingen uit de landelijke veiligheidsagenda, de afspraken met het OM en de sterkteverdeling.

Bestuurlijke thema's

In het Regionaal Veiligheidsoverleg (RVO) van juni is naar aanleiding van de analyse van de integrale veiligheidsplannen (IVP) door het Veiligheidsnetwerk Oost-Nederland en de districtelijke strategische agenda's geconcludeerd dat de thema's ondermijning, digitale veiligheid en zorg en veiligheid in het MJBP geadresseerd moeten worden. Deze drie bestuurlijke thema's komen in vrijwel alle integrale veiligheidsplannen terug.

Strategische ontwikkelthema's

Twee van deze bestuurlijke thema's, ondermijning en digitale veiligheid, zijn regionale strategische ontwikkelthema's die in brede samenwerking moeten worden aangepakt omdat deze thema's:

- vragen om een regionale aanpak omdat dit de districts- en gemeentegrenzen overstijgt en/of effectiever en/of efficiënter is; en
- de capaciteit, competenties en/of schaal van het basisteam overstijgen; en
- in integraal verband een beleidsmatige intensivering of impuls nodig hebben.

Ook zien we dat de maatschappij in rap tempo verandert. De effectiviteit van politiewerk en de verbinding met de samenleving - en daarmee de legitimiteit - moeten worden versterkt door te investeren op diversiteit en inclusiviteit. De politie ligt op dit punt -terecht- onder een vergrootglas en dat onderstreept de noodzaak om hierop de komende jaren intern en extern te ontwikkelen. Als politie voegen we daarom een derde regionaal strategisch ontwikkelthema toe: politie voor iedereen.

Reguliere strategische thema's

Naast een hoofdstuk over ontwikkelthema's, thema's waarop we komende jaren beleidsmatig extra willen investeren, is in het MJBP een hoofdstuk opgenomen met reguliere strategische thema's die voor de gehele regio aan de orde zijn. Daartoe behoort ook zorg en veiligheid. Op deze thema's blijven we investeren door capaciteit in te zetten en aan te sluiten bij bestaande structuren, maar er is voor de politie geen beleidsmatige intensivering gepland. Door intensief samen te werken met partners (publiek-privaat en publiek-publiek) en elkaars expertise meer te benutten, kan de politie rolvast, zichtbaar, aanspreekbaar en inzetbaar in de wijken zijn en blijven.

Vanwege de verschillende accenten in de IVP en overlap met andere (hoofd)thema's wordt het onderwerp maatschappelijke onrust beschreven onder de relevante strategische thema's. Hetzelfde geldt voor het onderwerp jeugd (in het bijzonder jonge aanwas/preventie met gezag), mede omdat jongeren als (potentiële) dader en als slachtoffer op alle thema's in beeld komen.

Bedrijfsvoering

In het laatste onderdeel van het Meerjarenbeleidsplan nemen we onderwerpen op die de interne organisatie raken. Ook de sterkteverdeling maakt deel uit van dit hoofdstuk.

¹ Artikel 39, lid 1, Politiewet

1.2 Prioritering

Door de inzet van de politie de komende vier jaar te richten op de hierboven genoemde strategische ontwikkelthema's, kunnen grote stappen vooruit worden gezet op die thema's waarop de maatschappij ook om grote stappen vraagt. We kunnen hierop het verschil gaan maken als bestuur en OM deze prioriteiten omarmen, gezamenlijk integraal aanpakken en faciliteren. Zoals in de eerste alinea van deze inleiding vermeld, worden lokale en districtelijke prioriteiten en de bijbehorende politie-inzet op dat niveau afgestemd. Daar zal de komende vier jaar elke keer de afweging gemaakt moeten worden.

1.3 Gebiedsgebonden politie en lokaal samenwerken aan veiligheid

Bij de inventarisatie van de strategische thema's is aandacht gevraagd voor onder andere de zichtbaarheid van de politie op straat en lokale prioriteiten. De politie is er voor iedereen, voelt vertrouwd en dichtbij en is gemakkelijk benaderbaar: in de stad en op het platteland, thuis of onderweg, via social media, telefonisch of op het bureau. Burgers kunnen rekenen op een goede dienstverlening: we blijven zichtbaar op straat en daarnaast wordt komende jaren geïnvesteerd in de digitale zichtbaarheid en toegankelijkheid van de politie, om beter aan te sluiten op de digitaal transformerende maatschappij. Zodat we -ook als er geen nood is- in verbinding blijven met onze samenleving. Als het nodig is, zijn we er. Altijd en overal in de eenheid! Daarbij kan flexibel worden opgeschaald vanuit omliggende teams, het district, de eenheid en zonodig andere onderdelen van het korps. Lokaal is het beste zicht op (on)veiligheid in de buurt, in wijken en gebieden en welke partners daar het beste mee aan de slag kunnen. Gegeven de schaarste in het veiligheidsdomein, wordt in de gezags- driehoek telkens de afweging gemaakt welk werk prioriteit krijgt. Daar vindt het goede gesprek over samenwerking plaats, met aandacht voor wat we van elkaar verwachten en welke verplichtingen we met elkaar aangaan; wat elke partner bij kan dragen aan preventie en welke informatie er nodig is. Daarbij delen partners informatie binnen de geldende wettelijke kaders, waarbij het soms balanceren is tussen privacy en veiligheidsdoelstellingen.

Deze punten zijn niet zo zeer inhoudelijke veiligheidsthema's maar als randvoorwaarde wel degelijk van belang voor een goede aanpak en samenwerking. De komende jaren zullen ook deze randvoorwaarden onderwerp van gesprek zijn in lokale driehoeken, DVO's en Bestuurscollege en bij de gezamenlijke (lokale/districtelijke) aanpak van de inhoudelijke thema's.

1.4 Afspraken Veiligheidsagenda en OM

De politiewet schrijft voor dat de landelijke beleidsdoelstellingen van de minister ten aanzien van de taakuitvoering van de politie zoals opgenomen in de Veiligheidsagenda, in acht worden genomen in het Regionaal Beleidsplan². Het gezag weegt de vastgestelde landelijke beleidsdoelstellingen mee bij de inzet van de politie. Daar waar de thema's uit de Veiligheidsagenda overeenkomen met de regionale thema's zijn de landelijke afspraken weergegeven.

Hetzelfde geldt voor de kaders vanuit het OM, waar deze van toepassing zijn, komen ze terug bij het thema of de opgave. OM en politie werken in Oost-Nederland samen aan de kwaliteit van het opsporings- en vervolgingsproces in een (virtueel) Bureau Ketensamenwerking. Er worden jaarlijks ketenbeheerafspraken gemaakt waarbij de focus ligt op het oppakken van de juiste zaken, het verkleinen van doorlooptijden, het beheersen van voorraden en de juiste zaken goed doen. Daarbij is het van belang om slachtoffers duidelijk te informeren over de behandeling en afhandeling van hun zaak. Voor daders geldt, dat wordt gestuurd op een snelle en betekenisvolle (strafrechtelijke) afdoening, waarbij maatwerk wordt geleverd ten aanzien van de specifieke omstandigheden van slachtoffer(s) en dader. Een snelle betekenisvolle afdoening leidt tot een hogere herkenbaarheid van straffen in de maatschappij.

² Artikel 20, lid 1 en art 18 lid 1, Politiewet

2. Strategische ontwikkelthema's

2.1 Ondermijning

We spreken van ondermijning als er sprake is van (criminele) activiteiten die de **democratische rechtstaat** aantasten. Het gaat dan bijvoorbeeld om ideologisch aangedreven extremisme en zware georganiseerde criminaliteit waar financiële en machts-motieven aan ten grondslag liggen, zoals georganiseerde drugscriminaliteit, corruptie en witwassen. Zaken die vaak onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn en de samenleving ondermijnen. Ondermijnende drugscriminaliteit heeft veel **negatieve gevolgen** voor de samenleving. De onder- en bovenwereld raken verweven, woonwijken worden onveilig door drugslabs en brandgevaarlijke hennepkwekerijen, het tast de integriteit van het openbaar bestuur en het bedrijfsleven aan, jongeren worden benaderd en ingezet als drugskoerier of geldezel en drugs worden verkocht op festivals en evenementen. Andere negatieve gevolgen zijn het dumpen van drugsafval in de natuur, het bedreigen of afpersen van bestuurders, ambtenaren, medewerkers van bedrijven en burgers, het benaderen van bijvoorbeeld boeren om hun schuur af te staan voor de productie van drugs en de afrekeningen die op klaarlichte dag plaatsvinden in het criminele circuit.

Aantrekkelijk gebied

De eenheid Oost-Nederland is een aantrekkelijk gebied voor de productie van en handel in drugs, door de aanwezigheid van steden, de relatief lage bevolkingsdichtheid in de uitgestrekte buitengebieden, de centrale ligging binnen Nederland en de gunstige ligging ten opzichte van Duitsland, die snelle doorvoer richting de rest van Oost-Europa mogelijk maakt.

Criminele ondermijnende activiteiten

De volgende activiteiten kunnen als criminele ondermijnende activiteiten worden benoemd.

Georganiseerde drugshandel	Met focus op cocaïne en synthetische drugs vanwege de veelheid aan aangetroffen locaties en de link met cocaïne en excessief geweld.
Ernstige geweldsincidenten	Grote maatschappelijke impact, dodelijke slachtoffers en meedogenloze werkwijze.
Financieel-economische crim.	Witwassen en fraude (oplichting met een belangrijke financiële component).
Mensenhandel	Met onderscheid legaal en illegaal in Nederland verblijvende niet-EU burgers.
Georganiseerde milieucriminaliteit	Door politieke en maatschappelijke aandacht voor klimaat, leefomgeving, duurzaamheid en milieu.
Contra terrorisme, extremisme en radicalisering (CTER)	Jihadisme, rechts- en linksextremisme, anti-overheid extremisme, separatisme, dierenrechten- en klimaat & milieu extremisme.
Corruptie	Vanwege verwevenheid in drugsnetwerken, milieu- en financiële criminaliteit, werven van corrupte contacten en misbruik van kwetsbare persoonlijke situaties.

Doel en strategie

Doel

Het uiteindelijke doel van de aanpak van ondermijning is dat Oost-Nederland minder aantrekkelijk wordt voor (internationale) georganiseerde ondermijnende criminaliteit.

Om het doel te behalen is een **integrale aanpak** nodig die kennisintensief en samenhangend is en waarin preventie, maatschappelijke- en bestuurlijke weerbaarheid, verstoring en bestraffen hand in hand gaan. Dit moet op lokaal, districtelijk, regionaal en (inter)nationaal niveau **in samenhang** gebeuren, waarbij OM en politie een eigen opsporingstaak hebben die niet los kan worden gezien van de inspanningen van andere veiligheidspartners. Binnen de politie vindt een **ontwikkeling** plaats op **zes terreinen**.

Jeugd / jonge aanwas

Eén van de zes terreinen betreft het thema jeugd / jonge aanwas, dat speciale aandacht verdient. De toename van het aantal **ernstige drugs-en geweldsincidenten** gepleegd door jongeren is een maatschappelijke ontwikkeling. Er zijn zorgen over jongeren die onder druk worden gezet om delicten te plegen met een hoge pakkans en jongeren die een uitgebreid crimineel, vaak internationaal netwerk hebben en **ondermijnende delicten** plegen. Als politie sluiten we bij onze partners aan in de gezamenlijke opdracht effectief te interveniëren en jeugdcriminaliteit te bestrijden.

Aanpak		Beeoogd resultaat
Dynamisch sturen en samenwerken Verbinding tussen intelligence en de integrale aanpak van ondermijning, waaronder een intensivering van de opsporing.	Dynamisch sturen kenmerkt zich door: werken o.b.v. een veiligheidsbeeld en het vertalen daarvan naar betekenisvolle interventies, specialisten die kunnen samenwerken, sturen op maatschappelijk effect en permanente verbinding tussen beeld en operatie.	Kennen van de hoofdrolspelers in de georganiseerde criminaliteit en het onaantrekkelijk maken voor een vestigingsklimaat in Oost-Nederland voor georganiseerde en zware criminaliteit.
Datagedreven werken Verbinding tussen het digitale terrein en de aanpak van ondermijning. Digitale criminaliteit ontwikkelt zich de afgelopen jaren sterk en de verwevenheid met de georganiseerde misdaad wordt steeds groter.	Herinrichting Team Digitale Opsporing Met TROI grote hoeveelheden data structureren Met werkvoorbereidingsteam HUB verdachten uit 'hogere' delen van criminele netwerken in beeld brengen en bijv. niet alleen de geldezels. Landelijk overleg OM-Politie	Meer samenhang, samenwerking en ontwikkeling in het digitale domein Zaken slimmer en effectiever aanpakken. Bijdragen aan bestrijding digitale ondermijnende criminaliteit. Betere en efficiëntere sturing op de landelijke zware cybercrimezaken
Samenwerken in opsporing	Intensievere samenwerking op het gebied van aanpak ondermijning tussen teams, districten en DRR.	De aanpak overschrijdt grenzen en kan door samenwerking verbeteren.
Aan de voorkant interveniëren op de 'jonge aanwas'	• Ontwikkelen informatiebeeld Jongeren in ondermijning. • Verbinden met en tussen Preventie met Gezag en PGA. • Gezamenlijk ontwikkelen aanpak op jongeren in brede zin vanuit kerntaak gemeenten, justitie en politie. • (Door)ontwikkelen Preventie met Gezag in Arnhem, Nijmegen, Enschede en andere steden Aansluiten op partners en effectieve ketensamenwerking om te komen tot betekenisvolle interventies en afdoenings- mogelijkheden.	Voorkomen dat jongeren doorgroeien naar zwaardere vormen van ondermijnende criminaliteit
Ketensamenwerking: ZSM	• Aandacht voor jonge aanwas op ondermijning. • Oog hebben voor ondermijningsaspect bij afdoening digitale zaken. De bulk van VVC-zaken snel en betekenisvol afdoen.	Gevallen van 'jonge aanwas' signaleren en integraal afdoen en meer tijd creëren voor basisteams om ondermijnings- zaken op te pakken.
Publiek private samenwerking	• Bestaande netwerken in kaart brengen (brancheorganisaties). • Opzetten en onderhouden van bondgenoten op team-, districts-, eenheids- en nationaal niveau. Mogelijkheden onderzoeken in de wederkerigheid van samenwerking tussen private en publieke partijen en vertalen naar een Arrangement en Service-Level-Agreements.	De nodige middelen, expertise en kwaliteiten bundelen om georganiseerde en ondermijnende criminaliteit tegen te gaan

Afspraken

In de landelijke Veiligheidsagenda zijn op het gebied van ondermijning drie thema's benoemd:

- de inzet van de politie blijft gericht op het terugdringen van **criminele samenwerkingsverbanden** met daarop besloten de aanpak van illegale wapenhandelaren en organisatoren van liquidaties en de aanpak van criminele geldstromen;
- aanpak van **criminele geldstromen** om te voorkomen dat crimineel geld verdiend kan worden, dat in het legale circuit komt of blijft rondcirkelen in het illegale circuit. Vele partners spelen hierin een rol en één van de instrumenten is het ontnemen (of 'afpakken') van het met criminaliteit verdiende vermogen. Door vanaf het eerste signaal een **financieel onderzoek** in te zetten, lukt dit steeds beter. Daarnaast wordt een landelijke kwalitatieve standaard ontwikkeld voor de financiële paragraaf in elk weegdocument van ondermijningszaken;
- om de ambitie in **de aanpak van mensenhandel** te kunnen realiseren, richt de politie zich onder gezag van en met het OM en samen met gemeenten en andere relevante partijen zich op een goede informatiepositie, doorontwikkeling van de online opsporing en inzet op eenheids-overstijgende samenwerking, het leggen van verbinding tussen internationale elementen van mensenhandel en het verbeteren van de samenwerking met bronlanden van mensenhandel.

Binnen en naast de ontwikkeling op bovenstaande zes terreinen, neemt de politie deel aan het samenwerkingsverband RIEC en de veiligheidshuizen en daarbij participeert zij in de Meerjarenstrategie Aanpak ondermijning van het RIEC-samenwerkingsverband. Ook is er vanzelfsprekend aandacht voor de aanpak van de bestuurlijke ondermijningsthema's veilig buitengebied, drugs, zorgfraude, OMG en weerbare overheid en maatschappij.

Afspraken

- 141 onderzoeken³ in 2024, 2025 en 2026 naar criminele samenwerkingsverbanden (bron: Veiligheidsagenda)
- Verdachten OM mensenhandel: 26 in 2024, 2025 en 2026 (bron: Veiligheidsagenda)
- Door minister vastgestelde doelstellingen beslag: 2024: €24.924.539, 2025: €26.170.765
2026: €27.416.992 (bron: Veiligheidsagenda)
- Minimaal 5% beslag bij vermogensdelicten (bron: OM)

2.2 Digitale Veiligheid

De samenleving is steeds meer fysiek en digitaal met elkaar verweven. De verregaande digitalisering leidt tot een exponentiële **toename van digitale criminaliteit**. Criminelen grijpen hun kansen en gebruiken digitale middelen voor hun criminele activiteiten. De overheid heeft, naast wat burgers en organisaties zelf kunnen doen, als taak de samenleving tegen deze digitale vormen van criminaliteit te **beschermen**, te **waarschuwen**, slachtoffers te **ondersteunen** en daders **aan te pakken**. Het internet mag geen criminele vrijplaats zijn en misdaad mag niet lonen. Dit betekent dat we als politie niet alleen **in het fysieke domein** aanwezig en dichtbij moeten zijn maar ook **in het digitale domein** en dat we de aanpak van online criminaliteit moeten versterken. Transformeren naar een (meer) digitaal georiënteerde organisatie die burgergericht denkt én doet is hiervoor nodig.

Digitale component steeds belangrijker

We zien dat de digitale component binnen alle veiligheidsthema's belangrijker wordt. Digitale technologieën zorgen er immers voor dat delicten op een grotere schaal gepleegd kunnen worden en dat criminelen hun handelen beter kunnen anonimiseren.

Ontwikkeling digitale criminaliteit

Binnen de eenheid signaleren we de volgende activiteiten op het gebied van digitale criminaliteit:

- toename impact cybercrime door **verwevenheid technologie** in ons dagelijks leven;
- de snelle ontwikkeling van **kunstmatige intelligentie** en taalmodellen als **ChatGPT** vergemakkelijken de verspreiding van desinformatie, het maken van kwaadaardige code voor cybercrime-doeleinden en het op grotere schaal nog realistischer oplichten van mensen;
- criminelen spelen **razendsnel** in op maatschappelijke ontwikkelingen;
- **toename betrokkenheid jongeren** bij cybercriminezaken;
- toename aanvallen door **statelijke actoren** vanwege geopolitieke ontwikkelingen;
- **stimulans meldingsbereidheid** cybercrime door uitbreiden opties voor online aangifte;
- **toename van data**, waardoor uitdagingen op het gebied van techniek, ethiek en privacy groter worden.

Een lucratief businessmodel

Cybercriminaliteit wordt steeds eenvoudiger. Online kunnen daders voor enkele tientjes software kopen om een aanval uit te voeren, zonder dat technische kennis nodig is (crime-as-a-service). Ook is geen ingang in het criminele milieu nodig. Van achter de computer kan een dader snel en verspreid over een groot gebied veel slachtoffers maken. De pakkans is nu vaak nog laag, mede door de kansen die het internet biedt om anoniem te handelen.

Doel en strategie

Doel

De online veiligheid voor burgers en bedrijven vergroten. Burgers (en slachtoffers) voelen zich gehoord en geholpen en hebben vertrouwen in de politie.

³ Namens zowel de politie als het OM in Oost-Nederland wordt een voorbehoud gemaakt ten aanzien van dit aantal. De verdeling is gebaseerd op de rechercheformatie en de historische resultaten. De resultaten tot nog toe en de forse onderbezetting de komende jaren van de operationele opsporingscapaciteit, maken dat de gestelde norm als ambitie wordt geaccepteerd, maar op het resultaat een nadrukkelijk voorbehoud wordt gemaakt.

Om dit doel te bereiken, organiseren we dat de online wereld 24/7 wordt gescand om de problematiek te **herkennen**, up-to-date te **reageren** op ontwikkelingen (zoals signalen van maatschappelijke onrust), deze te **adresseren** en hierover te **adviseren**. We verzamelen, delen en duiden informatie en gaan daar de komende jaren het verschil op maken. Hiertoe ontwikkelen we **samen met burgers, bedrijven en publieke organisaties** continue nieuwe, **innovatieve interventies** waarmee we gedigitaliseerde criminaliteit effectief voorkomen, verstoren en opsporen. Binnen de eenheid wordt hieraan gewerkt **op vijf terreinen**.

Aanpak	Beoogd resultaat
1. Intervenieren Selectief opsporen, verstoren en voorkomen van digitale criminaliteit, met focus op veelvoorkomende en ondermijnende criminaliteit met een snelheid die past bij het digitale domein.	Verbeteren van de (digitale) veiligheid.
2. Hulp verlenen Verlenen van noodhulp in het digitale domein, (herhaald) slachtofferschap voorkomen door individuele beoordeling en advies, eenvoudige toegang tot professionele dienstverlening en tot het eigen dossier.	Verbeteren van het vertrouwen in de politie in het digitale domein.
3. Data Digitaal vastleggen van een goede aangifte en melding, data-gedreven onderzoeken binnen de kaders van privacy wet- en regelgeving.	Het efficiënt en effectief werken met grote hoeveelheden data om zo een betekenisvol verschil te kunnen maken in de aanpak van (digitale) criminaliteit.
4. Verbinding Stimuleren van en participeren in integrale samenwerkingen, zowel met publieke als private partijen, vanuit de behoefte toegankelijk en actief te zijn op diverse kanalen en platformen. In staat zijn snel in te spelen op veranderende behoeften van de samenleving.	In verbinding met burgers zijn, daar waar zij ook digitaal actief zijn. In het bijzonder jeugd, die een groter risico loopt in de greep van cybercriminelen te raken
5. Autoriteit Nieuwe vormen van digitale criminaliteit voorspellen en snel oppakken, met gezag optreden in het digitale domein, deskundig zijn en adviseren.	De samenleving heeft vertrouwen in de politie als het gaat om de aanpak van (digitale) onveiligheid en het herkennen van signalen van maatschappelijke onrust en het acteren daarop

Een voorbeeld van intervenieren is het landelijke programma **Centurion** dat ondersteunt in de aanpak van digitale criminaliteit zoals vriend in nood fraude, aan- en verkoopfraude, phishing, sexting en (bank)helpdeskfraude. Met een gerichte, gezamenlijke en landelijk gecoördineerde aanpak wordt de wijze van opvolging van aangiftes in de basisteams in Oost-Nederland ondersteund en criminele verbanden aangepakt die tot voor kort buiten beeld bleven. Daarbij is speciale aandacht voor jeugd, als groep die extra risico loopt: wat begint met een kleine gunst, kan onder druk van criminelen ongewild leiden tot steeds ernstiger gedrag en eindigen in zware criminaliteit.

Een voorbeeld van verbinding is het convenant met het **Centrum voor Veiligheid en Digitalisering** (CVD). Partners daarin zijn: Universiteit Twente, Hogeschool Saxion, ROC Aventus, Politieacademie en NIPV. Het biedt een platform waar politie, ondernemers, studenten, onderzoekers en opleiders elkaar vinden. Het doel is het bevorderen van kennis en innovatie om politiewerk in het digitale domein naar een hoog niveau te brengen door een brug te slaan tussen praktijk en onderwijs/wetenschap.

Platform Web en Wijk

Om de basisteams te ondersteunen, is het nodig om een platform in te richten waar wijkgerichte digitale expertise voorhanden is om de gebiedsgebonden politie te helpen bij de bovenstaande (grensoverschrijdende) aanpak. Daarmee ontlasten we ze van (veelal technische en administratieve) taken en zorgen we ervoor dat die capaciteit weer beschikbaar komt voor werk in de wijk.

Afspraken

Voor de komende jaren zijn in de Veiligheidsagenda afspraken gemaakt ten aanzien van het aantal **reguliere onderzoeken** naar gedigitaliseerde criminaliteit en **verdachten van reguliere cybercrime-zaken**, beiden met een aandeel alternatieve interventies. Bij een **alternatieve interventie** worden doorgaans geen verdachten aangehouden, maar andere acties uitgevoerd om criminele werkwijzen te verstoren en schade en/of slachtofferschap te beperken, bijvoorbeeld het ontoegankelijk maken van een frauduleuze webshop of het samen met private partners inzetten op verstoring van het

criminele verdienmodel. Het doel is het stoppen van de strafbare feiten, het ontlasten van de strafrechtketen en een betekenisvolle afdoening realiseren. Om te zorgen dat de aandacht blijft uitgaan naar de meer ernstige of georganiseerde vormen van cybercrime, is een subindicator opgenomen voor de aanpak van criminele samenwerkingsverbanden die cybercrime plegen.

Afspraken

- 361 reguliere onderzoeken naar gedigitaliseerde criminaliteit in 2024, waarvan 25% alternatieve interventies (bron: Veiligheidsagenda).
- 51 verdachten van reguliere cybercrime zaken in 2024, waarvan 10% criminele samenwerkingsverbanden en 25% alternatieve interventies (bron: Veiligheidsagenda).

Dienstverlening

De dienstverlening van de politie aan de burger verloopt via verschillende kanalen, zo kunnen burgers rekenen op **digitaal** contact via politie.nl en chatbot Wout, **telefonisch** contact via 0900-8844 en 112 en **fysiek contact** aan het politiebureau, bij burgers thuis en op straat. Echter, de digitale dienstverlening van de politie loopt **onvoldoende in de pas** met de wensen en verwachtingen van de burger. Hierdoor dreigt de politie op dit vlak meer en meer de verbinding met de burger te verliezen.

Doel

We streven naar een dienstverlening die digitaal intelligent en fysiek excellent is

Digitaal intelligent

- De burger komt met de politie in contact via het door hem/haar gewenste digitale kanaal (bijv. chat, voice en mobiele applicaties).
- De digitale dienstverlening is persoonlijk, empathisch en inclusief door 'state of the art' technologie.
- Iedereen, ook mensen die minder digitaal vaardig zijn, kan verbinding maken met de politie.
- Deze nieuwe vormen van verbinding leiden tot een versterkte informatiepositie van de politie waardoor burgers steeds beter bediend worden.

Fysiek excellent

- De politie heeft oog voor de menselijke maat en is er voor burgers op de momenten die er voor hen het meest toe doen.
- Door standaardprocessen te digitaliseren is de politie in staat om te excelleren in het persoonlijke contact.
- Burgers voelen zich gezien, gehoord en geholpen door de politie.
- Technologie stelt de politie in staat om meer impact te maken met minder (capaciteit).

De realisatie van onze ambitie 'Digitaal intelligent en fysiek excellent' zal leiden tot **nieuwe vormen van dienstverlening** en bijbehorende werkwijzen. Dit alles heeft impact op allerlei verschillende onderdelen van onze organisatie zoals IT-systemen, processen, rollen en verantwoordelijkheden. De realisatie van onze ambitie betekent dan ook een **transformatie van onze gehele organisatie**. Uitgangspunten voor de nieuwe vormen van dienstverlening zijn:

1. betekenisvol interveniëren, waarbij de beoordeling of iets betekenisvol is bij het slachtoffer/aangever ligt;
2. radicale transparantie, het slachtoffer/de aangever heeft toegang tot alle beschikbare informatie (het eigen dossier): de status, voortgang van een vraag, melding, aangifte - met de mogelijkheid om nieuwe informatie toe te voegen;
3. de platform-aanpak, een '1-stop-shop' benadering waarbij de dienstverlening van zoveel mogelijk partijen rond een slachtoffer/aangever worden verenigd op een platform dat integraal adviseert, ondersteunt en levert.

Capaciteit voor persoonlijk contact

Door gestandaardiseerde dienstverlening digitaal aan te bieden en een aantal zaken digitaal te gaan doen, spelen we capaciteit vrij om te excelleren in persoonlijk contact. Zo helpt het digitaal opnemen van aangiften minder mobiele mensen om makkelijker toegang te krijgen tot de politie. Daarnaast creëert het digitaal organiseren van een aantal gestandaardiseerde zaken ruimte voor de basisteams om bij burgers die niet digitaal vaardig zijn persoonlijk aangifte op te nemen.

Aanpak	Beoogd resultaat
1. Beeldbellen Experimenteren met het inzetten van beeldbellen bij het opnemen van aangifte.	Verlagen doorlooptijd van het opnemen van een aangifte, verbeteren van de kwaliteit en efficiënter inzetten capaciteit.
2. Doorontwikkeling chatbot Het uitbreiden van de chatbot met functionaliteiten als: het opnemen van aangiften, meertaligheid en spraakherkenning.	Verbeteren en uitbreiden online contact. Het bedienen van een grotere doelgroep. Ontlasten van basisteams en RSC's.
3. Ontwikkeling dienstverlening door digital human Een door kunstmatige intelligente (AI) aangedreven maar levens-echt persoon die gesprekken voert door te zien, te horen en te begrijpen	Verbeteren en uitbreiden online contact. Het testen van nieuwe concepten die kunnen bijdragen aan een digitale dienstverlening die persoonlijk, empathisch en inclusief is.
4. Doorontwikkelen Regionaal Service Centrum (RSC) Investeren in workflow management, quality monitoring, opleiding en integrale samenwerking	Een professionele intake organisatie die efficiënt en flexibel werkt, waarbij een kwalitatief hoge mate van dienstverlening aan de burger bovenaan staat.
5. Berichten en terugmeld portaal Het ontwerpen en realiseren van een omgeving waarin informatie-uitwisseling plaatsvindt tussen politie en burger binnen de kader van wet -en regelgeving	Transparantie over de beschikbare informatie, status, voortgang van een vraag, melding, aangifte met de mogelijkheid om nieuwe informatie toe te voegen door de burger.
6. Online Individuele Beoordeling (IB) Onderzoeken hoe IB kan worden toegepast bij de online intake	Inzicht in de mogelijkheden om uitvoering te geven aan de slachtofferrechten bij online contact.
7. Online slachtoffer triage Onderzoeken hoe triage kan worden toegepast bij de online intake	Inzicht in de mogelijkheden om triage toe te passen bij online contact.

2.3 Politie voor iedereen

De **tegenstellingen** tussen groepen in de samenleving worden op veel gebieden steeds groter. In deze tijd van toenemende polarisatie en maatschappelijke onrust is het noodzakelijk dat de politie, als een politie voor iedereen, **in verbinding is met de samenleving** om legitiem en effectief te blijven in haar optreden. Dit belang wordt benadrukt door het als strategisch ontwikkelthema voor de periode 2024-2027 te benoemen, met een externe en een interne component.

Verbinding met de samenleving en maatschappelijke onrust

Doel

De politieorganisatie is in staat om te gaan met verschillende opvattingen in de samenleving, daarover het gesprek aan te gaan en op basis van die verschillende beelden en de (grond)wet te reflecteren op het eigen handelen.

Maatschappelijke onrust is het collectieve gedrag dat voortkomt uit maatschappelijk ongenoegen als gevolg van ongrijpbare fenomenen, zoals globalisering, klimaatverandering, migratie en ongelijkheid. Het kan zich uiten in vreedzame en kleinschalige demonstraties, waarbij de politie veelal slechts een beperkte rol speelt in het faciliteren van burgers die hun grondrecht uitoefenen. Maar het kan ook leiden tot radicale, strafbare acties en ernstige grootschalige verstoringen van de openbare orde of het ondermijnen van de democratische rechtsorde. Het **bewaken** van de democratische rechtsstaat en het demonstratierecht en het **handhaven** van de rechtsorde en het voorkomen van escalatie is uiteraard het streven en samenwerking met dat doel is van groot belang.

Fors beslag op schaarse capaciteit

Escalatie van maatschappelijke onrust in (grootschalige) verstoringen van de openbare orde en strafbare feiten vraagt veel van de politieorganisatie en haar medewerkers. Dit legt een fors beslag op schaarse capaciteit en gaat daarmee ten koste van de aanwezigheid van de politie in de wijk. Daar komt bij dat handhavend politieoptreden voortdurend onder een vergrootglas ligt en bij escalatie onbedoeld kan bijdragen aan nieuwe tegenstellingen in de samenleving en toename van maatschappelijke onrust.

Gemeenten, OM, politie en maatschappelijke organisaties hebben elk een eigen rol bij preventie, dialoog en handhaving, waarbij het zwaartepunt binnen verschillende fasen van maatschappelijk ongenoegen en maatschappelijke onrust op **lokaal niveau** ligt. Om escalatie te voorkomen, is van belang dat de **lokale driehoek** goed op elkaar is ingespeeld en dezelfde taal spreekt t.b.v. adequaat en voortvarend handhavend optreden. Dit kan bijvoorbeeld door stopgesprekken, handhaving van de openbare orde onder het gezag van de burgemeester of inzet van strafvorderlijke bevoegdheden vanwege verdenking van opruiing of schadeverhaal. De keuze voor **de juiste interventiestrategie** wordt op basis van de lokale context, beschikbare informatie en gedragskenmerken van de doelgroep bepaald, waarbij de driehoek afweegt welk effect wordt beoogd en welke middelen worden ingezet.

Een andere belangrijke randvoorwaarde voor preventie, dialoog en handhaving is een adequate **informatiepositie**. Het gaat dan zowel om de wettelijke mogelijkheden van politie om noodzakelijke informatie te verzamelen op basis van **haar bevoegdheden**, als om deze uit te wisselen met andere organisaties. Hierbij kan worden gedacht aan de informatie bij dreigende verstoringen van de openbare orde zodat de driehoek de juiste keuzes kan maken maar ook aan informatie om handhavend optreden te voorkomen. Een goede informatiepositie is een opgave voor alle samenwerkpartners en niet alleen voor de politie. Daarbij is het balanceren tussen privacy wet en -regelgeving en veiligheidsdoelstellingen.

Bondgenoten

Bondgenoten is een methode om netwerken op te bouwen en te onderhouden tussen gemeente, politie en mensen uit de 'haarvaten' van de lokale gemeenschappen. Het doel is door de inzet van deze netwerken maatschappelijke onrust te voorkomen en verminderen. Dit beoogt Bondgenoten te bereiken door een duurzame verbinding met de samenleving op te bouwen. Politie en gemeente stellen gezamenlijk een groep samen van één persoon van de politie, één persoon van de gemeente en maximaal tien mensen uit de lokale gemeenschappen: de zogenoemde 'bondgenoten'. Deze bondgenoten komen minimaal vijf keer per jaar bijeen en bespreken actuele thema's en problemen.

Afspraken

Op het niveau van de eenheid en het district wordt jaarlijks het gesprek gevoerd over de inzet en effectiviteit van politie in het kader van verbinding met de samenleving, waaronder wijken en doelgroepen, binnen verschillende fasen van maatschappelijke onrust. Ook wordt stilgestaan bij: de verschillende rollen van gemeenten en andere organisaties, de gedeelde informatiebehoefte t.a.v. maatschappelijke onrust en de mogelijkheden om gezamenlijk de dialoog te zoeken met kritische groepen in de samenleving (bron: Veiligheidsagenda).

Diverse en inclusieve organisatie

Doel

Intern is het doel een diverse en inclusieve organisatie te zijn, zodat de effectiviteit en legitimiteit van de politie binnen de samenleving versterkt wordt.

Deze interne component vormt een **voorwaarde** om vooruitgang te boeken op de externe component, die het thema 'verbinding met de samenleving en maatschappelijke onrust' omvat. Om de verbinding met de samenleving te versterken, moeten wij ook **naar binnen kijken**. Wij zijn op dit moment nog geen afspiegeling van de samenleving en zullen een diversiteit aan talent moeten aantrekken om de vragen uit de samenleving beter te kunnen beantwoorden. Daarbij willen we als politie voor de medewerkers een organisatie zijn waar iedereen zich veilig mag/kan voelen en daadwerkelijk veilig voelt. De komende jaren werken we op vijf terreinen aan **veilige, competente en effectieve teams** waarin verschillende politiemensen werken voor iedereen die ons nodig heeft.

Aanpak		Beoogd resultaat
1. Veilige en inclusieve teams Nauw verbonden met het werk en met het team waarin dat werk plaatsvindt	Werken aan inclusief leiderschap en het verband tussen diversiteit, inclusie, omgangsvormen en integriteit om sociale veiligheid te creëren. Mensen, middelen en instrumenten beschikbaar stellen voor deze ontwikkeling en maatwerk leveren waar nodig.	Een sociaal veilige en inclusieve werkplek. Het leiderschap is inclusief en mensgericht. Grensoverschrijdend(e) omgangsvormen en gedrag worden effectief en betekenisvol aangepakt.
2. Diverse instroom Teams zijn een voor hun omgeving herkenbare politie, afgestemd op wat buiten van ze vraagt	De achterstand die is ontstaan op het gebied van de herkenbaarheid voor onze omgeving versneld inhalen, hiertoe de culturele diversiteit bij instroom van nieuwe medewerkers vergroten en uiteindelijk toegroeien naar een gerichte wervings- en selectieaanpak gebaseerd op competenties in plaats van persoonskenmerken.	Een afspiegeling zijn van de samenleving, passend bij de lokale bevolking en veiligheidsvraagstukken. Divers talent werven en aan ons te binden. Wij zijn een aantrekkelijke werkgever met een stevige positie op de arbeidsmarkt
3. Aanpak discriminatie Gezamenlijk toewerken naar onbelemmerd maatschappelijk functioneren door veiligheid en vertrouwen	De teams geven inhoud en gezicht aan de aanpak van discriminatiegerelateerde incidenten en worden daarom met basiskennis toegerust en ondersteund. We beheersen de risico's die discriminatie oplevert en werken hiertoe samen met partners.	Een politie die eerlijk en gelijkwaardig maatschappelijk functioneert op basis van veiligheid, vertrouwen en verbinding. Een politie die waakt over onafhankelijkheid, professionaliteit en vakmanschap.
4. Professioneel controleren Een politie die vertrouwen wekt door hoe zij mensen controleert en bejegt en mede daardoor een Politie voor iedereen is	Investeren in rechtmatige en neutrale selecties, uitleg, professionele bejegening, reflectie, aandacht voor her- kennen, erkennen en bewustwording door interactieve interventies, training en herhaling, o.a. door VR-simulatie en handelingskader in het lesprogramma.	Een politie die vertrouwen wekt door de wijze waarop zij mensen controleert en bejegt. Wij willen zichtbaar van betekenis zijn door professioneel te controleren en hierop aanspreekbaar zijn.
5. Netwerk Divers Vakmanschap (NDV) en Bondgenoten Wij kijken met meer begrip naar de ander en ontvangen dit kijken van de ander terug	Het NDV wordt ingezet, dit is een inclusief, landelijk netwerk van collega's met kennis en ervaring over verschillende leefstijlen, religies, (sub)culturen, genderidentiteit en seksuele geaardheid. Het NDV deelt snel en vakkundig kennis, deskundigheid en ervaringen uit het land met operatie en bedrijfsvoering. Het vervult een aanjaagfunctie een sociaal veilig werkklimaat en is meldplaats van diversiteits- en inclusieproblematiek.	We hebben kennis van de verschillende gemeenschappen, leefstijlen en culturen en weten hoe wij in verbinding moeten komen met de groepen in de samenleving, wat er speelt en wat de effecten zijn van ons optreden. Stimuleren van leren en reflecteren op hoe wij ons in ons gedrag tot de ander verhouden.

3. Reguliere strategische thema's

3.1 Zorg en veiligheid

Zorg en veiligheid is in Oost-Nederland als bestuurlijk thema gekozen. De complexiteit in de samenleving maakt dat netwerkpartners en politie effectief moeten samenwerken en verkennen wie hierop een passend antwoord of aanpak heeft. Dit vanuit de visie 'Veiligheid Voorop!'⁴ en in het verlengde daarvan 'Samen op in Acuu't'⁵. Hierdoor kunnen zorg én veiligheid niet alleen op het juiste moment maar ook door de juiste instanties geboden worden. Als politie blijven wij op de thema's binnen zorg en veiligheid een betrouwbare partner. Vanuit ons vak en de verantwoordelijkheid voor de veiligheid die daarbij hoort, blijven wij doen wat nodig is, trekken samen op met partners en blijven aansluiten bij de bestaande structuren. Er is echter geen beleidsmatige intensivering voorzien.

Personen met verward gedrag

De afgelopen 5-10 jaar zijn er met partners in Oost-Nederland goede stappen gezet om de afhandeling van incidenten met personen met verward gedrag meer vanuit zorg te organiseren. We sluiten bijvoorbeeld nauwelijks meer mensen in ten behoeve van een crisisbeoordeling en het vervoer naar een zorglocatie wordt ook door een zorgvervoerder geregeld. Hiermee is echter de druk op de politie op dit punt in Oost-Nederland allerminst afgenomen. Het aantal incidenten 'overlast door mensen met verward gedrag' neemt nog altijd (fors) toe.

Dit betekent dat we bijdragen aan de sluitende multidisciplinaire- en systeemgerichte aanpak (met oog voor kwetsbaarheid van personen) bij acute en structurele onveilige situaties waar zorg en straf aan de orde zijn en dat de inzet op de volgende drie terreinen wordt voortgezet:

1. acuut optreden bij situaties van onveiligheid en strafrecht inzetten waar nodig, vanuit de kernwaarden beschermen, begrenzen, bekrachtigen (rekening houdend met het 'selectiviteitskader jeugd'), daarbij blijven we investeren in de deskundigheid/alertheid van onze politiemedewerkers zodat zij voldoende toegerust zijn en blijven om de complexe taak die dit thema vraagt, op een goede manier kunnen uitvoeren;
2. signaleren, adresseren en adviseren met betrekking tot personen die zorg nodig hebben aan de organisaties die dit kunnen bieden;
3. het zijn van een betrouwbare partner met toegevoegde waarde in de multi-samenwerking (zoals in Veiligheidshuizen) in afstemming op alle niveaus met als doel effectieve en op elkaar aansluitende interventies rondom kwetsbare (gezins-)systemen/personen.

Voor wat betreft het thema jeugd zijn er raakvlakken met de strategische ontwikkelthema's Digitale Veiligheid en Ondernijning. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het risico van met name kwetsbare jongeren om in de greep van cyber- of drugsdelinquenten te komen. Daarnaast blijven we een belangrijke signalerende taak houden t.a.v. jeugd(groepen) in de offline wereld, hetgeen in ontwikkeling is en goede en effectieve samenwerking vraagt in de hele keten. De fluiditeit van jeugd(groepen) en de verwevenheid tussen online en offline aanwezigheid vraagt ook van de politie een juiste balans in die aanpak.

3.2 Aanpak seksueel geweld / seksuele misdrijven en online seksueel kindermisbruik

Het aan het licht komen van grote incidenten van seksueel grensoverschrijdend gedrag hebben gezorgd voor extra aandacht en een extra impuls aan de aanpak van grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld. De ministers van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en Sociale Zaken en Werkgelegenheid werken aan het opstellen van een Nationaal Actieplan. De politie speelt een belangrijke rol bij de strafrechtelijke handhaving, die in deze zaken een onmisbaar sluitstuk is. Het wetsvoorstel seksuele misdrijven is hierbij belangrijk. Deze wet, die onder andere voor politie een grote opgave betekent, maakt dat slachtoffers in meer situaties aangifte kunnen doen en dat zaken sneller kunnen worden opgepakt. De inwerkingtreding is voorzien in 2024. Dit betekent niet dat een strafrechtelijke afdoening dan altijd mogelijk is, of altijd de enige of beste oplossing is. Naast opsporing is het van belang om ook in te steken op preventie en op alternatieve afdoeningen die aansluiten bij de behoeften van slachtoffers. In alle zedenzaken is een voortvarend en zorgvuldige behandeling van groot belang. Zeker als zaken langer duren, dient de politie het slachtoffer goed te informeren en te bejegenen. De politie zal ook de komende jaren blijven werken aan verbetering op dat vlak.

⁴ Ontwikkelagenda met een meerjarig perspectief op alle noodzakelijke activiteiten voor de verbetering van samenwerking tussen justitieorganisaties en Veilig Thuis bij de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling.

⁵ In het kader van 'Samen op in Acuu't' trekken politie, Veilig Thuis, OM, reclassering en de Raad voor de Kinderbescherming in acute situaties direct samen op.

4. Bedrijfsvoering

4.1. Politiesterkte

De politie Oost-Nederland wordt de komende jaren versterkt met extra politiemensen, niet alleen bij de basisteams maar ook bijvoorbeeld bij de meldkamer, waar flink wordt uitgebreid om onze burgers en bedrijven in nood te helpen.

4.1.1. Sterkteverdeling districten

De totaal beschikbare capaciteit voor districten is na een tussentijdse evaluatie (op de component werklast) van het verdeelsysteem HBVS+ opnieuw verdeeld over de basisteams. In de bijlage is de verdeling per basisteam opgenomen.

District	HBVS+ 2018 (huidig)	HBVS+ 2023 (nieuw)
IJsselland	594,0	598,8
Twente	789,5	792,6
N.O. Gelderland	876,1	880,9
Gelderland Midden	836,0	830,8
Gelderland Zuid	657,5	650,5
TOTAAL	3753,2	3753,7

Operationele capaciteit (sterkte exclusief aspiranten) in fte

Uitbreiding

In een Tweede Kamerbrief van de Minister van Justitie en Veiligheid (d.d. 13 oktober 2021)⁶ heeft de minister aangekondigd dat er extra gelden beschikbaar komen voor de uitbreiding van de politiesterkte. Omgerekend gaat het landelijk om 700 fte, waarvan Oost-Nederland 110 fte krijgt toegewezen. Gezien de behoefte aan meer agenten, wordt 55 fte hiervan als capaciteits- en kwaliteitsimpuls – in de vorm van (digitale) agenten – toegevoegd aan de basisteams. De uitbreiding van 26 (digitale) wijkagenten (zie volgende paragraaf) maakt onderdeel uit van die 55 fte. De andere 55 fte is minimaal nodig om het Platform Web & Wijk (zie paragraaf 4.1.3) te bemensen. Effectuering van de motie Hermans vindt voor een deel plaats in 2024 en voor een deel in 2025.

Daarnaast wordt elk basisteam uitgebreid met 1 Kwaliteits-Hulp Officier van Justitie (totaal 27 fte). Deze uitbreiding is samen met de uitbreiding op basis van de Motie Hermans opgenomen in onderstaande tabel. De uitbreiding in het kader van het programma Preventie met Gezag is hierin niet meegenomen.

District	HBVS+ 2023	Uitbreiding (110 fte)	Uitbreiding (kwal. hovj)	Nieuwe sterkte
IJsselland	598,8	8,8	4,0	611,6
Twente	792,6	11,6	5,0	809,2
N.O. Gelderland	880,9	12,9	6,0	899,8
Gelderland Midden	830,8	12,2	8,0	850,9
Gelderland Zuid	650,5	9,5	4,0	664,1
Platform Web & Wijk		55,0		55,0
TOTAAL	3753,7	110,0	27,0	3891,7

Operationele capaciteit (sterkte exclusief aspiranten) in fte

Wijkagenten

Wettelijk is vastgelegd dat op eenheidsniveau op elke 5000 inwoners 1 wijkagent in de formatie is ingericht. Met het vaststellen van de nieuwe sterkteverdeling is dit opnieuw aan deze norm getoetst. Als gevolg van inwonersgroei dient Oost-Nederland 26 fte extra wijkagenten in te richten. De aanbeveling is om in afstemming met het lokaal bevoegd gezag zo veel als mogelijk te kiezen voor digitaal wijkagenten. De samenstelling van elk basisteam wordt bepaald in de driehoek.

⁶ Kamerstukken II 2021–2022, 35925 VI, nr. 16

District	Extra (digitaal) wijkagenten	Nieuw totaal wijkagenten
IJsselland	4,3	107
Twente	5,0	128
N.O. Gelderland	6,6	165
Gelderland Midden	5,6	142
Gelderland Zuid	4,5	114
TOTAAL	26	656

Wijkagenten in fte

4.1.2 Overige formatiewijzigingen

Naast de geschetste sterkteherverdeling en -uitbreiding van de districten (basisteams) zijn er ook binnen de andere onderdelen van de politie enkele formatiewijzigingen. Onderstaande formatiewijzigingen zijn weergegeven in fte. Nadat de operationele capaciteit bestuurlijk is vastgesteld, wordt de vertaling gemaakt naar functies per team. De formatiewijzigingen zijn gericht op het:

- versterken van het slachtofferloket met 1,3 fte, gefinancierd vanuit landelijk budget, ondergebracht binnen de Dienst Regionale Operationele Samenwerking (DROS);
- versterken van het operationeel centrum^[1] met 19,5 fte, gefinancierd vanuit extra (gelabelde) gelden uit het coalitieakkoord, ondergebracht binnen de Dienst Regionaal Operationeel Centrum (DROC);
- versterken van Camera in Beeld met 3,0 fte, gefinancierd vanuit zowel een bijdrage vanuit andere eenheden (2,6 fte) als een eigen bijdrage (0,4 fte), ondergebracht binnen de Dienst Regionale Operationele Samenwerking (DROS);
- versterken van de integrale aanpak van het voorkomen van jeugdcriminaliteit in kwetsbare gebieden: *preventie met gezag*. Landelijk is bepaald dat de gemeenten Arnhem, Enschede en Nijmegen in aanmerking komen voor een subsidie. Het traject voor Arnhem (1 fte) is afgerond, het traject voor de twee andere gemeenten loopt nu.
- versterken van de control-functie met 4,0 fte, gefinancierd door het Politie Dienstencentrum, ondergebracht binnen de Eenheidsstaf.

4.1.3 Platform Web & Wijk

Het werk dat op basisteams afkomt wordt steeds complexer. De maatschappij ontwikkelt zich in een rap tempo. De virtuele en fysieke wereld zijn geen gescheiden werelden meer en stellen politiewerk in de basisteams voor nieuwe uitdagingen. Online bedreigingen kunnen tegenwoordig leiden tot geweld tegen (publieke) personen en daders maken dagelijks door heel Nederland honderden slachtoffers door bijvoorbeeld helpdeskfraude. Andere voorbeelden van de nieuwe werkelijkheid zijn digitale oproepen tot rellen, het verspreiden van desinformatie om maatschappelijke onrust te veroorzaken, jeugdgroepen die elkaar via sociale media ophitsen om geweld te plegen maar ook criminele activiteiten als sextortion en doxing. De snelheid waarmee een diversiteit aan vormen van digitale en ondermijnende criminaliteit zich ontwikkelt, maken dat de politie niet alle noodzakelijke expertise en benodigde (tijdelijke) capaciteit voor de aanpak in elk basisteam kan organiseren. Daarvoor richt de politie het platform Web & Wijk in dat basisteams gaat faciliteren zodat de (wijk)agenten zich juist kunnen richten op hun corebusiness: politiewerk voor en met de mensen in de wijk. Het platform krijgt een omvang van 55 fte. De kaders voor de inzet van de capaciteit van het Platform Web & Wijk worden gevormd door dit MJB. In het jaarverslag zal jaarlijks achteraf aan het bestuurscollege verantwoording worden afgelegd over deze inzet en de bereikte resultaten.

Afgestemd op de behoefte zullen we aanvullend tussentijds in de Districtelijke Veiligheidsoverleggen (DVO's) een terugkoppeling geven over de bereikte resultaten.

Samengevat: het platform Web & Wijk

1. helpt basisteams bij hun (grensoverschrijdend) operationele werk;
2. zorgt dat basisteamleden meer toekomen aan hun werk in en voor de wijk;
3. vergroot de zichtbaarheid van de politie, omdat we beter weten wanneer en waar we moeten zijn - ook in het digitale domein (met in het bijzonder aandacht voor de jeugd);
4. ondersteunt gezagsdriehoeken bij het maken van (datagedreven) operationele keuzes;
5. vermindert verplichte leveringen vanuit basisteams;
6. versterkt de digitale transformatie van het politiewerk en de aanpak van ondermijnende criminaliteit;
7. biedt ontwikkelkansen voor medewerkers.

4.2 Duurzaamheid

Als politie zetten we ons in voor een duurzame organisatie om bij te dragen aan een duurzame samenleving, een verantwoordelijkheid van ons allemaal. Zeker als een van de grootste werkgevers van Nederland. Landelijk heeft de politie de volgende doelstellingen:

- 60% CO2 reductie in 2030 t.o.v. 1990 en een klimaat neutrale bedrijfsvoering in 2050. Hiertoe is een jaarlijkse CO2-reductie benodigd van: 4.335 ton CO2 en 5,6% van 2023 t/m 2030.
- In lijn met Europese wet- en regelgeving een reductie van 60% van de vervoer-gerelateerde CO2-emissies in 2030, voor zowel het dienstvervoer als ook de werk-gebonden mobiliteit.

Daarnaast is in Oost-Nederland een werkgroep gestart om een verdere bijdrage op het gebied van duurzaamheid te leveren. Faciliteiten als oplaadvoorzieningen, parkeerbeleid, afvalverwerking of aanpassingen van de voedselvoorziening tijdens (grootschalig) politietoetreden zullen ook een bijdrage aan de landelijke opgaven leveren.

4.3 Huisvesting

De politie is sterk in beweging op het gebied van huisvesting. Daarbij heeft zij met verschillende uitdagingen te maken, zoals hogere Europese en nationale ambities op het terrein van duurzaamheid, sterk gestegen en onzekere energiekosten en stijgende kosten van bouw en onderhoud. Daarnaast is er schaarste aan mensen, materieel en grondstoffen in de bouw en aan ruimte voor geschikte locaties. Om deze uitdagingen het hoofd te bieden heeft de politie een nieuw kader voor huisvesting vastgesteld. Uitvoering geven aan dit kader moet leiden tot herziene huisvestingsplannen per eenheid om uiteindelijk te komen tot een toekomstbestendige huisvesting voor het korps. In de komende jaren zal actief gestuurd worden op het geheel van de huisvestingsplannen om ook met de realisatie binnen het kader te blijven. Dit vraagt om (her)prioriteren in ambities en goede sturing op de gehele vastgoedportefeuille en het daarmee samenhangende projectenportfolio. De eenheid Oost-Nederland zal dit plan conform planning opleveren en er zowel in de beleidsperiode 2024-2027 als de jaren daarna uitvoering aan geven.

4.4 Wetboek van strafvordering

Aan het eind van de beleidsperiode wordt het nieuwe Wetboek van strafvordering ingevoerd. Dit is noodzakelijk omdat het wetboek uit 1926 steeds minder houvast biedt voor de huidige strafrechtspleging. Met circa 150 (grote) wijzigingen is het wetboek onoverzichtelijk geworden. Op cruciale onderdelen bevat het huidige wetboek niet het geldende recht zoals dat in de rechtspraak is ontwikkeld (verschoningsrecht, smartphone jurisprudentie). Daarnaast is op veel punten stroomlijning en vereenvoudiging mogelijk, de opsporing en het strafproces kunnen efficiënter en het wetboek is onvoldoende voorbereid op de introductie van nieuwe technologieën voor communicatie, verslaglegging en opsporing. De invoering heeft de komende jaren veel voeten in de aarde voor de politieorganisatie. Zo heeft de implementatie een forse impact op de werkprocessen, leeropgave, informatievoorziening en facilitaire zaken. De leeropgave houdt bijvoorbeeld in dat korpsbreed 48.500 politiemedewerkers bijgeschoold moeten worden. De politie heeft na vaststelling van de wet door de Tweede Kamer (naar verwachting medio 2024) drie jaar nodig voor de realisatie van de voorzieningen (analyse, afstemmen, bouwen, testen, etc.). De invoering levert uiteindelijk een belangrijke impuls op van de strafvorderlijke kennis en van de kwaliteit van de opsporing, een meer passend wetboek, verbetering van ketenprocessen en digitalisering van processen (Digitaal Procesdossier, Digitale handtekening, Multimedia).

5. Bijlagen

Bijlage 1 Sterkteverdeling

District / Dienst	HBVS+ 2023	Uitbreiding	Operationele sterkte	Waarvan min. aantal (digitale) wijkagenten
IJsselland	598,8	12,8	611,6	107
Twente	792,6	16,6	809,2	128
N.O. Gelderland	880,9	18,9	899,8	165
Gelderland Midden	830,8	20,1	850,9	142
Gelderland Zuid	650,5	13,5	664,1	114
Dienst Regionale Recherche	nvt	-	1.030,6	nvt
Dienst Regionale Intelligence Organisatie	nvt	-	450,7	nvt
Dienst Regionale Operationele Samenwerking	nvt	3,9	789,8	nvt
Dienst Regionaal Operationeel Centrum	nvt	19,5	159,0	nvt
Platform Web & Wijk	nvt	55,0	55,0	nvt
Aspiranten (tellen niet mee in operationele sterkte)	nvt	(-110)	(449)	nvt
Overige onderdelen (waaronder ZSM)	nvt	-	68,7	nvt
TOTAAL	3.753,7	160,4	6.389,4	656

District / Basisteam	HBVS+ 2023	Uitbreiding	Operationele sterkte	Waarvan min. aantal (digitaal) wijkagenten
IJsselland				
IJsselland Noord	115,9	3,0	118,9	27
IJsselland Zuid	163,8	3,8	167,7	32
Vechtdal	87,0	2,5	89,5	22
Zwolle	145,7	3,5	149,2	26
DR	69,3		69,3	
Flexteam	15,0		15,0	
Leiding	2,0		2,0	
totaal district	598,8	12,8	611,6	107

District / Basisteam	HBVS+ 2023	Uitbreiding	Operationele sterkte	Waarvan min. aantal (digitaal) wijkagenten
Twente				
Enschede	234,0	5,0	238,9	33
Noordoost Twente	85,9	2,5	88,4	20
Twente Midden	165,1	3,8	168,9	32
Twente Noord	117,3	3,0	120,3	24
Twente West	77,3	2,3	79,7	19
DR	96,0		96,0	
Flexteam	15,0		15,0	
Leiding	2,0		2,0	
totaal district	792,6	16,6	809,2	128

District / Basisteam	HBVS+ 2023	Uitbreiding	Operationele sterkte	Waarvan min. aantal (digitaal) wijkagenten
N.O. Gelderland				
Achterhoek Oost	117,7	2,8	120,5	26
Achterhoek West	153,3	3,4	156,7	34
Apeldoorn	180,9	3,8	184,7	33
IJsselstreek	118,6	2,8	121,4	25
Veluwe Noord	107,1	2,7	109,8	27
Veluwe West	88,6	3,4	92*	20
DR	97,8		97,8	
Flexteam	15,0		15,0	
Leiding	2,0		2,0	
totaal district	880,9	18,9	899,8	165

*Inclusief bestuurlijk amendement: compensatie basisteam Veluwe West (0,9 fte) t.l.v. overige basisteams uit NOG

District / Basisteam	HBVS+ 2023	Uitbreiding	Operationele sterkte	Waarvan min. aantal (digitale) wijkagenten
Gelderland Midden				
Arnhem Noord	156,8	3,7	160,5	19
Arnhem Zuid	98,6	2,7	101,3	16
Ede	118,7	3,0	121,8	23
IJsselwaarden	55,6	1,9	57,6	11
Rivierenland Oost	70,6	2,2	72,8	17
Rivierenland West	64,8	2,1	66,9	19
Veluwe Vallei Noord	82,5	2,4	84,9	23
Veluwe Vallei Zuid	66,8	2,1	69,0	14
DR	99,2		99,2	
Flexteam	15,0		15,0	
Leiding	2,0		2,0	
totaal district	830,8	20,1	851,0	142

District / Basisteam	HBVS+ 2023	Uitbreiding	Operationele sterkte	Waarvan min. aantal (digitaal) wijkagenten
Gelderland Zuid				
De Waarden	191,2	4,3	195,5	45
Nijmegen Noord	111,3	2,9	114,2	16
Nijmegen Zuid	134,7	3,3	138,0	22
Tweestromenland	118,7	3,0	121,7	31
DR	77,7		77,7	
Flexteam	15,0		15,0	
Leiding	2,0		2,0	
totaal district	650,5	13,5	664,1	114

TOTAAL DISTRICTEN	3.753,7	82,0	3.835,8	656
--------------------------	----------------	-------------	----------------	------------

Nog niet verwerkt: 3 x 1 fte i.h.k.v. 'preventie met gezag' in resp. GLM, GLZ en TWN

Dienst / Afdeling	HBVS+ nvt	Uitbreiding	Operationele sterkte	wijkagent nvt
Dienst Regionale Recherche				
Afdeling Generieke Opsporing		-	254,0	
Afdeling Thematische Opsporing		-	203,6	
Afdeling Specialistische Ondersteuning (incl.Cybercrimeteam)		-	440,2	
Afdeling Vreemdelingenpolitie		-	130,8	
Leiding			2,0	
totaal dienst		0,0	1.030,6	

Dienst / Afdeling	HBVS+ nvt	Uitbreiding	Operationele sterkte	wijkagent nvt
Dienst Regionale Intelligence Organisatie				
Afdeling Analyse & Ondersteuning		-	106,2	
Afdeling Analyse & Onderzoek		-	74,0	
Afdeling Intelligence Knooppunten		-	164,1	
Afdeling Regionale Intelligence		-	101,4	
Afdeling B.I.&K.		-	3,0	
Leiding			2,0	
totaal dienst		0,0	450,7	

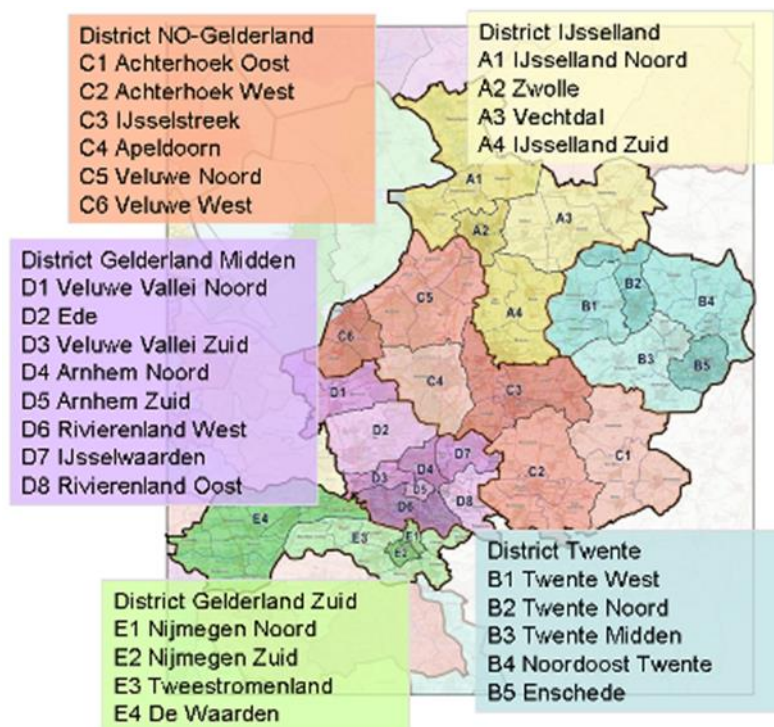
Dienst / Afdeling	HBVS+ nvt	Uitbreiding	Operationele sterkte	wijkagent nvt
Dienst Regionale Operationele Samenwerking				
Afdeling Conflict en Crisisbeheersing		-	44,2	
Afdeling Regionale Coördinatietaken		-	95,0	
Afdeling Arrestantentaken		-	272,9	
Afdeling Hondenbrigade		-	90,3	
Afdeling Infrastructuur		2,6	162,4	
Afdeling Regionaal Service Centrum		1,3	123,0	
Leiding			2,0	
totaal dienst		3,9	789,8	

Dienst / Afdeling	HBVS+ nvt	Uitbreiding	Operationele sterkte	wijkagent nvt
Dienst Regionaal Operationeel Centrum				
Afdeling Meldkamer		19,5	158,0	
Leiding			1,0	
totaal dienst		19,5	159,0	

Dienst / Afdeling	HBVS+ nvt	Uitbreiding	Operationele sterkte	wijkagent nvt
Overige Onderdelen				
Afdeling ZSM		-	26,7	
Platform Web & Wijk		55,0	55,0	
Regionale Staf (waaronder VIK)		-	38,0	
Aspiranten (tellen niet mee in operationele sterkte)		(-110)	(449)	
Leiding			4,0	
totaal dienst		55,0	123,7	

TOTAAL DIENSTEN		78,4	2.553,8	
------------------------	--	-------------	----------------	--

Bijlage 2 Oost-Nederland in beeld

Strategisch veiligheidsbeeld

Eenheid Oost-Nederland
Dienst Regionale Informatie Organisatie

April 2023

Colofon

Dienst Regionale Intelligence Organisatie Oost-Nederland

Rubricering: niet vertrouwelijk

© 2023 Politie, all rights reserved

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, op geautomatiseerde wijze opgeslagen of openbaar gemaakt in enige vorm of op enigerlei wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de Politie.

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	4
2.	Ondermijning	4
2.1	Drugs	4
2.2	Excessief geweld	5
2.3	Financieel economische criminaliteit	7
2.4	Mensenhandel	7
2.5	Milieucriminaliteit	8
2.6	Contra terrorisme, extremisme en radicalisering (CTER)	9
2.7	Corruptie	10
3.	Digitale veiligheid	11
3.1	Digitale transformatie	11
3.2	Digitalisering van criminaliteit	12
3.3	Cybercrime	13
4.	Politie voor iedereen	15

1. Inleiding

Dit veiligheidsbeeld geeft inzicht in drie strategische ontwikkelthema's. Het bevat informatie die input vormt voor het Meerjarenbeleidsplan 2024-2027 van de eenheid Oost-Nederland. Het beeld is vervaardigd op basis van verzamelde informatie uit de Dienst Regionale Informatie Organisatie (DRIO). Hiervoor heeft analyse plaatsgevonden van diverse (cijfermatige) politiebronnen, wetenschappelijk onderzoek, interviews met deskundigen, veiligheidsbeelden en documentatie van de Nationale Politie.

2. Ondermijning

2.1 Drugs

- Serious and Organised Drug-related crime (SOC Drugs) is een belangrijk thema op de Nationale Intelligence Agenda (NIA). Doel is om een sterke informatiepositie op te bouwen ten behoeve van beeldvorming en het vervullen van een signaleringsfunctie bij nieuwe ontwikkelingen.
- Het Nationaal Intelligencebeeld Drugsmarkten 2021 typeert cocaïne op landelijk niveau als meest dominante markt, gelet op de aangetroffen drugslocaties lijkt binnen de eenheid syndru het meest dominant.
- In Oost-Nederland zijn er in de periode 2017-2021 veel syndru locaties aangetroffen en is bij cocaïne een duidelijke link met excessief geweld binnen de eenheid.
- In 2022 zijn in de eenheid 14 productielocaties, 2 opslaglocaties, 15 dumplocaties van syndru en 1 dumplocatie van stoffen gerelateerd aan cocaïne én syndru aangetroffen.¹
- In 2022 lag 82% van de in Oost-Nederland aangetroffen drugslocaties in Gelderland.
- Oost-Nederland is een aantrekkelijk gebied voor de productie en handel van syndru en cocaïne door aanwezigheid van steden waar veel ondermijning is, de relatief lage bevolkingsdichtheid in de buitengebieden, de centrale ligging binnen Nederland en de gunstige ligging ten opzichte van Duitsland die snelle doorvoer richting de rest van Oost-Europa mogelijk maakt.
- Er is grote verwevenheid tussen de twee drugsmarkten, vooral bij de 'invloedrijke rollen' gerelateerd aan financiering en aansturing binnen een crimineel netwerk en in het organisatiemodel / productieproces.
- Omdat de meeste criminele clusters zich niet op één type drugs richten, past een deelmarkt-overstijgende aanpak beter dan een mono-aanpak. Bovendien is het efficiënt vanwege de raakvlakken met financieel-economische criminaliteit en excessief geweld.
- Uit meldingen van EU-lidstaten aan de Europese Commissie blijkt dat Europa een bron is voor chemische stoffen die in verband worden gebracht met de productie van cocaïne². Uit het syndru-beeld blijkt dat pre-precursoren³ cruciaal zijn in het productieproces.
- In 2018 en 2019 werden in Nederland de eerste inbeslagnames gemeld van cocaïne-gerelateerde stoffen (als eerste land in Europa), hetgeen kan duiden op productie in Nederland. Door de aanpak op pre-precursoren kan dit fenomeen vroegtijdig worden gesignaleerd.
- Er is een belangrijke rol voor publieke partners bij het identificeren van risicolocaties, -bedrijven en -personen voor drugsproductie gericht op de eigen organisatie en op de organisaties waarmee wordt samengewerkt. Bij kwetsbaarheden is het opwerpen van barrières van belang en een gedeelde integrale informatiepositie tussen publieke partners en politie t.b.v. een preventieve en repressieve aanpak. Daarnaast moeten bedrijven aangemoedigd worden en in staat worden gesteld om verdachte activiteiten te melden.
- Cannabis is in Europa en Nederland de meest gebruikte drugssoort, de focus vanuit intelligence ligt echter op cocaïne en synthetische drugs vanwege de relatie met (toenemend) ernstig geweld en explosies, liquidaties, corruptie en illegale verdiensten en de grote impact dat dit heeft op de maatschappij.

¹ Nationale Politie. (2023). *Nationaal overzicht drugslocaties*.

² EMCDDA. (2022). *EU Drug Market Cocaine 2022*. Opgehaald van

<https://www.emcdda.europa.eu/system/files/publications/14542/EU-Drug-Market-Cocaine-2022-FINAL.pdf>

³ Pre-precursoren is een verzamelnaam voor allerlei stoffen die voorlopers zijn van bekende precursoren zoals PMK en BMK en die op zichzelf ook bekende chemische stoffen zijn, meestal met een legale toepassing.

- De daling (Nederland-breed) in geruimde hennepkwekerijen illustreert deels de verminderde politie-inzet. Daarnaast gebruiken telers innovatieve afschermingsmethoden om ervoor te zorgen dat hennepkwekerijen niet opvallen. Zo is de gemiddelde kwekerij zeer goed geïsoleerd en hangen er vaak watergekoelde airco's binnen waardoor het voor de politie lastig is om met een warmtebeeldcamera warmte te detecteren.
- In opsporingsonderzoeken naar drugs is vaak sprake van meerdere drugssoorten en is een veelvoorkomende combinatie hennep met cocaïne.

Ontwikkelingen en signaleringen

- Lozing en dumping van chemicaliën en drugsafval vindt vooral plaats in het buitengebied en op afgelegen terreinen en brengt risico's voor mens, dier en natuur met zich mee doordat het afval in vaten bedwelmend kan werken wanneer het geopend wordt maar ook kan exploderen. Het nog beter informeren van burgers, boa's en andere partijen en hen alert maken op het melden gevaarlijke en verdachte situaties is van belang.
- Meer drugsproductie- en opslaglocaties zorgt ook voor meer veiligheidsincidenten⁴. Deze vormen allereerst een groot gevaar voor de mensen die op deze locaties werken maar ook voor omwonenden of anderen die zich in de buurt van een productielocatie begeven. Preventieboodschappen voor vakmensen en publiek zijn dus van belang.
- Er wordt veel geld verdiend in de drugsindustrie, in een tijd van koopkrachtdaling als gevolg van de hoge inflatie en de achterblijvende loonstijging⁵. Mogelijke veiligheids- risico's hiervan zijn: corruptie, geweld en de ondermijning van legitieme zakelijke activiteiten.
- Op basis van de crimescripts⁶ van synthetische drugs en cocaïne wordt duidelijk welke rollen er nodig zijn om de verschillende fases van het script te doorlopen. In Oost-Nederland worden een groot aantal rollen niet waargenomen terwijl we weten dat ze wel aanwezig zouden moeten zijn. Er is op dit moment dus een beperkt zicht op bepaalde rollen.
- Gezien de hoeveelheid drugs die in omloop is en de hoeveelheid drugs die geëxporteerd wordt naar het buitenland, is het erg aannemelijk dat er op veel vooralsnog onbekende plekken binnen en buiten de eenheid drugsafval in de bodem zit met risico's t.a.v. milieu en volksgezondheid.
- Er zijn indicaties dat cocaïne geproduceerd wordt in Europa en dan met name in Nederland en Spanje, als deze ontwikkeling zich doorzet kunnen we te maken krijgen met veiligheidsrisico's door vermenging van Mexicaanse kartels in de Nederlandse drugsindustrie.
- Het aantal interessante locaties drugsindustrie kan toenemen door de maatregel van vrijwillige uitkoop van agrarische bedrijven nabij Natura-2000 gebieden⁷ waardoor schuren en stallen (tijdelijk) leeg komen te staan.
- Er is weinig zicht op online drugshandel via het darkweb en daardoor lastig in te schatten of dit mogelijk in de toekomst veiligheidsproblemen met zich meebrengt.

2.2 Excessief geweld

Criminele netwerken gaan steeds meedogenlozer te werk. Doelgerichte liquidaties van niet-criminele doelwitten en vergismoorden zijn niet vreemd meer, waarbij de gedachte al snel uitgaat naar de liquidaties van de broer van de kroongetuige, advocaat Derk Wiersum en misdaadverslaggever Peter R. de Vries. Ook valt te denken aan onlinehandel in illegale vuurwapens, explosies bij woningen, plofkraken, georganiseerd instrumenteel geweld en schietpartijen in de openbare ruimte zoals die in de McDonalds in Zwolle waarbij twee doden vielen.

Excessief geweld:

"Instrumenteel extreem geweld, toegepast tegen personen en goederen alsmede de bedreiging daarmee. Gepleegd met een zwaar gewelddmiddel door een persoon uit een crimineel netwerk. Dit kennelijk met als oogmerk winstbejag en/of het in stand houden of verwerven van een machtspositie."

Definitie, bron: inwinstrategie SOC Geweld

⁴ Een voorbeeld hiervan is de drugsketel die in juli 2022 in Beesd bij een explosie door het dak vloog.

⁵ Planbureau, C. (2022). *Scenario's energieprijzen*. Opgehaald van <https://www.cpb.nl/scenarios-energieprijzen#>

⁶ Een stap voor stap verslag van de acties en besluiten behorende bij een misdaad en de benodigde rollen.

⁷ Rijksoverheid. (2020, november 3). *Regeling gerichte opkoop veehouderijen gestart*. Opgehaald van Rijksoverheid: <https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2020/11/03/regeling-gerichte-opkoop-veehouderijen-gestart>

Excessief geweld is een breed thema dat vier deelonderwerpen omvat: vuurwapen- criminaliteit en liquidaties, georganiseerd geweld, Outlaw Motorcycle Gang en aanvallen op geldautomaten .

Vuurwapencriminaliteit (VWC) en liquidaties

- Uitgangspunten van de bestrijding van VWC zijn samenwerking en het (inbeslaggenomen) vuurwapen als informatiebron.
- Op meerdere plaatsen zijn in 2021 en 2022 3D geprinte vuurwapens, of onderdelen daarvan en meerdere opslagplaatsen voor illegale vuurwapens en/of explosieven aangetroffen.
- De handel in vuurwapens manifesteert zich ook in het digitale domein, zowel op social media als op het darkweb.
- Het aantal liquidaties in Nederland is in de periode 2020-2022 gedaald t.o.v. de periode 2016-2019, terwijl het aantal geweldsincidenten is toegenomen. In Oost-Nederland vonden in 2021 geen liquidaties in enge zin plaats, in 2022 waren er twee pogingen. Daarnaast waren twee daders van de moord op Peter R. de Vries afkomstig uit onze regio.

Twentse Godfather Simo D. veroordeeld tot ruim 26 jaar cel, handlanger Bril tot 10 jaar

De zelfbenoemde Twentse Godfather Simo D. en zijn rechterhand 'Bril' zijn veroordeeld voor een serie moordaanslagen in Twente en Gronau. De rechtbank legt Simo D. 26 jaar en 8 maanden en 'Bril' 10 jaar cel op. "Simo is gewetenloos te werk gegaan om zijn geschillen te beslechten", aldus de rechtbank.

Bron: RTV Oost, 8 februari 2023

Georganiseerd geweld

- Meerdere eenheden brengen al jaren criminele netwerken in kaart die zich bezighouden met de internationale drugshandel en excessief geweld gebruiken om hun belangen te verdedigen, te bestendigen of uit te breiden. Kopstukken geven veelal vanuit het buitenland en met tussenkomst van brokers gewelddopdrachten.
- Inmiddels zijn prominente leden van criminele netwerken veroordeeld maar wie zijn de vervangers die drugshandel en excessief geweld continueren en welk risico lopen jongeren in de wijk op doorgroei naar excessief geweld? In Oost-Nederland zijn we bezig met beantwoording van deze vragen door afstemming met de Landelijke Eenheid en andere eenheden en door te bouwen aan het zicht op jonge aanwas.
- De politie⁸ signaleert een toename van het aantal minderjarige verdachten bij excessief geweld incidenten, zoals levensdelicten, gewapende overvallen, het plaatsen van explosieven bij woningen en bij beschietingen van panden. Ondanks de daling van de jeugdcriminaliteit sinds 2010, lijken de delicten waarbij jeugdigen betrokken zijn, ernstiger te worden. Recent onderzoek laat zien dat de daling van jeugdcriminaliteit de laatste jaren afvlakt en het aandeel vrouwelijke verdachten toeneemt.⁹
- Experts op het gebied van forensische psychiatrie spreken over complexe problematiek bij jongeren wanneer de problemen zich voordoen op meerdere terreinen zoals de schoolloopbaan, psychische problemen en antisociale netwerken en waarbij de problemen bij jongeren niet goed en tijdig worden herkend en/of onderkend.
- In Oost-Nederland wordt momenteel onderzoek verricht naar de betrokkenheid van jonge aanwas bij excessief geweld.
- De drillrapsceen is voor de georganiseerde criminaliteit een vruchtbare voedingsbodem om loopjongens te werven voor allerlei opdrachten, zoals het transport of opslag van drugs.

Outlaw Motorcycle Gangs (OMG)

- Door de civiele verboden, onduidelijkheid over de legaliteit en strafbaarheid van de clubs (en voortzettingsvormen) en verminderde zichtbaarheid in het publieke domein, neemt het zicht op de betrokkenheid van OMG's bij zware criminele activiteiten af.
- Uit analyse van gekraakte cryptocommunicatiediensten blijkt echter dat individuele leden wel degelijk betrokken zijn bij crimineel handelen. Ook blijkt dat individuele OMG-leden de criminele contacten vanuit de clubs gebruiken om zo een netwerk te vormen met internationale

⁸ Informatieknooppunt Nationaal van de LE

⁹ Monitor jeugdcriminaliteit 2023 WODC/CBS

vertakkingen. Dit doet vermoeden dat OMG's nog steeds actief zijn in de georganiseerde criminaliteit en doorlopende aandacht behoeven.

- Inmiddels zijn er meerdere OMG's onherroepelijk verboden verklaard: Bandidos MC, Caloh Wagoh MC, Catervarius MC, Hells Angels MC, No Surrender MC en Satudarah MC. Dit verbod omvat ook brotherhoods, chapters en voortzettingvormen. Voor de Hells Angels geldt dat alle chapters verboden zijn, voor No Surrender en Satudarah geldt dat specifieke voortzettingvormen verboden zijn.
- Gesignaleerd wordt dat er na het civiele verbod opvallend veel nieuwe clubs (zijn) ontstaan. Leden hiervan zijn opvallend vaak ex-leden van de verboden motorclubs. De link met motorrijden is echter niet per se aanwezig.

Aanvallen op geldautomaten (plofkraak)

In 2022 hebben in de eenheid en in de rest van het land nauwelijks plofkraak plaatsgevonden, dit in tegenstelling tot Duitsland waar het aantal substantieel toenam in het laatste kwartaal van 2022. Het betreft veelal Nederlandse daders die afkomstig zijn uit het midden en westen van het land.

2.3 Financieel economische criminaliteit

Onder financieel-economische criminaliteit valt witwassen en fraude. Fraude is een verzamelterm voor alle soorten van oplichting met een belangrijke financiële component zoals internetfraude, beleggingsfraude, hypotheekfraude, verzekeringsfraude, phishing, creditcardfraude en faillissementsfraude. Witwassen volgt meestal op andersoortige criminaliteit. Voordat illegaal verdiend geld, bijvoorbeeld uit drugscriminaliteit, zonder op te vallen uitgegeven kan worden in de 'bovenwereld' moet men ervoor zorgen dat het erop lijkt alsof dit geld een legale herkomst heeft.

Ontwikkelingen en signaleringen

- Er ligt een wetsvoorstel bij de Tweede Kamer gericht op het verbod van contante betalingen boven de €3.000, dat ook voorziet in de mogelijkheid voor banken om de transacties van hun cliënten gezamenlijk te kunnen gaan monitoren omdat criminelen hun geld vaak stallen bij verschillende banken waardoor ze minder snel opvallen.
- Een van de manieren om illegaal verkregen geld buiten het zicht van het bancaire stelsel en de overheid te houden is 'ondergronds bankieren', waardoor internationale transacties plaatsvinden t.b.v. bijvoorbeeld de drugscriminaliteit, zonder dat grote hoeveelheden crimineel geld fysiek de landgrenzen hoeven te passeren¹⁰. Om de informatiepositie op dit thema te versterken wordt op intelligence-, strategisch-, tactisch- en operationeel niveau extra aandacht aan besteed.
- We moeten er rekening mee houden dat criminelen alternatieve betalingsvormen gaan gebruiken, waaronder stablecoins. Dit is een cryptocurrency die anders dan andere cryptocurrencies niet of nauwelijks onderhevig is aan sterke prijsschommelingen¹¹. Momenteel komen we het gebruik nog niet vaak tegen in de eenheid maar juist daarom moeten we er alert op zijn.
- Er zijn signalen van ondermijnende criminaliteit binnen de metaalhandel. Om het ontstane beeld beter te kunnen duiden, is nader onderzoek nodig.

2.4 Mensenhandel

Zowel legaal verblijvende EU-onderdanen en illegaal in Nederland verblijvende niet-EU burgers kunnen slachtoffer zijn van mensenhandel. Deze laatste groep is meer kwetsbaar en chantabel en minder in positie om zich bij de instanties te melden. Naast angst voor de criminelen die de slachtoffers uitbuiten, spelen onbekendheid met de Nederlandse regelgeving en schaamte een grote rol bij het uitblijven van meldingen. Het doel van mensenhandel is veelal uitbuiting, waaronder prostitutie en andere vormen van seksuele uitbuiting, gedwongen of verplichte arbeid of diensten, met inbegrip van bedelarij, slavernij en met slavernij te vergelijken praktijken, criminele uitbuiting of gedwongen beschikbaar stellen van organen. De signalen en onderzoeken binnen de eenheid hebben vooral betrekking op seksuele uitbuiting. De meeste slachtoffers zijn van Nederlandse

¹⁰ Dienst Regionale Informatie Organisatie, eenheid Oost-Nederland (2016). *Fenomeen beschrijving, ondergronds bankieren in de eenheid Oost-Nederland*. Geraadpleegd op 17 maart 2023.

¹¹ Crypto insiders, z.d. *Wat zijn stablecoins?* Geraadpleegd op 17 maart 2023, van <https://www.crypto-insiders.nl/academy/wat-zijn-stablecoins/>

afkomst. Ook zien we veel 'kwetsbare slachtoffers' in onze signalen en onderzoeken terug. Exacte getallen van licht verstandelijk beperkten onder specifieke slachtoffers van seksuele uitbuiting zijn moeilijk weer te geven maar naar schatting hebben slachtoffers van seksuele uitbuiting achttien keer vaker een licht verstandelijke beperking dan vergelijkbare personen ^{12 13}.

Er is een veiligheidsanalyse gestart om inzicht te krijgen in daders en netwerken en de wijze waarop dit thema zich manifesteert binnen de eenheid. De eerste uitkomsten wijzen op Oost-Europese vrouwen in de illegale prostitutie en een toename van seksadvertenties van Oost-Europeanen, waarbij vermoedens zijn van (vooral seksuele) uitbuiting. Daarnaast zijn Latijns-Amerikaanse slachtoffers en daders in beeld bij controles en meldingen en er zijn signalen dat Chinese vrouwen door een crimineel samenwerkingsverband (CSV) tewerk worden gesteld in de illegale prostitutie met vermoedens van seksuele uitbuiting. Aan de hand van zulke inzichten kan in samenwerking met ketenpartners eventueel gekeken worden naar preventieve interventies op slachtoffer-, dader- en gelegenheidsniveau.

2.5 Milieucriminaliteit

Door de grote politieke en maatschappelijke aandacht voor klimaat, leefomgeving en milieu komt ook milieucriminaliteit hoger op de agenda. De kern van milieucriminaliteit is dat de leefomgeving beschadigd raakt, hetgeen uiteindelijk invloed heeft op gezondheid en welzijn. Het Dreigingsbeeld Milieucriminaliteit 2021 (DBMC21) en het rapport 'Om de Leefomgeving' van de commissie Van Aartsen (2021) wijzen uit dat de aanpak van dit fenomeen verbeterd moet worden, ten behoeve van haar effectiviteit en het tegengaan van gelegenheids- structuren. ^{14,15,16}

Veel milieucriminaliteit speelt zich af binnen legitieme bedrijfsprocessen, waar een verwevenheid tussen legale en illegale activiteiten ontstaat. Ook wordt gezien dat in bijvoorbeeld de illegale handel in vuurwerk zeer veel geld omgaat, waarmee crimineel vermogen ontstaat dat witgewassen wordt of wordt geherinvesteerd in verdere criminele activiteiten. Bovendien wordt verwevenheid tussen verschillende criminele netwerken waargenomen, door activiteit in zowel vuurwerk- als drugshandel. We zien ook ontwikkelingen als bodemverontreiniging vanwege woningbouw, frequente signalen van stroperij en nieuwe vormen van milieucriminaliteit naar aanleiding van duurzaamheidsinitiatieven.

Ontwikkelingen en signaleringen

- De meeste complexe milieuzaken van de afgelopen vijf jaren in Oost-Nederland hadden betrekking op vuurwerk, gevolgd door bodemverontreiniging en afval.
- Een milieuagent in Oost-Nederland signaleerde dat bodemverontreiniging en grondstromen een 'hot item' zijn vanwege de woningbouw. Het 'wegmengen' van vuile in schone grond wordt in het dreigingsbeeld milieucriminaliteit 2021 een 'dagelijkse praktijk' genoemd. Het is zeer eenvoudig om de regels voor verwerking van vuile grond te omzeilen. In nauwe samenwerking met de omgevingsdiensten wordt deze keten projectmatig onderzocht.
- Er zijn vele signalen dat stroperij in verschillende verschijningsvormen, met grote frequentie voorkomt. Dit loopt uiteen van grofwild, klein wild, houtkap, visstroperij en de vangst van en het

¹² Hageman, S., de Jong, R., & Pennings, D. (2022). *Brede blik op slachtofferschap: Achtergronden van slachtoffers van seksueel geweld tegen kinderen en seksuele uitbuiting* (Nr. 070-3704514). Nationaal Rapporteur Mensenhandel en Seksueel Geweld tegen Kinderen. Geraadpleegd op 15 februari 2023, van <https://www.nationaalrapporteur.nl/publicaties/rapporten/2022/08/23/brede-blik-op-slachtofferschap>

¹³ Het Expertisecentrum Mensenhandel en Mensensmokkel [EMM]. (2018). *Onderzoek slachtoffers van mensenhandel met een licht verstandelijke beperking*. Het Expertisecentrum Mensenhandel en Mensensmokkel. Geraadpleegd op 15 februari

¹⁴ Ministerie van Justitie en Veiligheid (2022). *Veiligheidsagenda 2023-2026*.

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2022/12/15/tk-bijlage-8-veiligheidsagenda-2023-2026>

¹⁵ Neve, R. (2021). *Dreigingsbeeld Milieucriminaliteit 2021*.

<https://www.om.nl/onderwerpen/milieucriminaliteit/dreigingsbeeld-milieucriminaliteit>

¹⁶ Adviescommissie VTH (2021). *Om de leefomgeving, Omgevingsdiensten als gangmaker voor het bestuur*. Den Haag: Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. (Bekend als Rapport Commissie Van Aartsen).

verhandelen van inheemse diersoorten. Daarnaast is het effect van wolvenvervolgning zichtbaar in de eenheid, met onder meer het aantreffen van een doodgeschoten wolf.

- Vanuit Oost-Nederland wordt de illegale vuurwerkhandel¹⁷ in brede zin bestreden, door te werken aan het samenvoegen van informatie ten behoeve van beeldopbouw. Dit stelt de politie in staat op termijn te komen tot aanpak van de gehele criminele keten, die loopt van zichtbare kleinschalige handelaren, via de minder zichtbare tussenhandelaren, naar de onzichtbare importeurs met grote opslaglocaties in het buitenland, langs transporteurs tot uiteindelijk verscheidene buitenlandse fabrieken. Door deze aanpak en door te wijzen op de gevaren en verbanden met plofkraken en aanslagen, komt het belang van het fenomeen ook in het buitenland op de kaart, waarmee belangrijke internationale samenwerking ontstaat.^{18,19}
- In het kielzog van duurzaamheidsinitiatieven en bijbehorende financiële middelen ontstaan nieuwe gelegenheden voor milieucriminaliteit. De hierboven genoemde ontwikkeling op het gebied van bodemverontreiniging kan in dit licht worden gezien, maar ook het 'greenwashen' van hout uit beschermde gebieden ten behoeve van biomassa. Daarnaast vragen te verwachten stikstofmaatregelen om controle op de naleving daarvan.
- De verwachting is dat de nieuwe Omgevingswet ingaat op 1 januari 2024,²⁰ waarmee 26 wetten met duizenden artikelen, en ruim honderd Algemene maatregelen van bestuur en ministeriële regelingen worden vervangen door één wet met als doel een overzichtelijker beeld. Een waarschuwing is op zijn plaats. Meer algemene regelgeving met vertrouwen als uitgangspunt kan het makkelijker maken om activiteiten met milieudruk te ondernemen maar signalering en handhaving wordt mogelijk nog complexer.²¹

2.6 Contra terrorisme, extremisme en radicalisering (CTER)

De Intelcel CTER van de Eenheid Oost-Nederland verzamelt en analyseert met voorrang op de thema's Jihadisme, rechts-extremisme en anti-overheid extremisme. Daarnaast wordt er gewerkt op de thema's linksextremisme, separatisme, dierenrechtenextremisme en klimaat & milieu extremisme. Zowel landelijk als in de eenheid Oost-Nederland komen er op de drie voornaamste thema's de meeste CTER-signalen binnen. Ook lopen er op deze thema's relatief meer opsporingsonderzoeken dan op de andere vier thema's. Voor de belangrijkste thema's betekent dit dat naast het reguliere Intelproces er ook onderzoek wordt gedaan naar netwerken, nieuwe fenomenen en trends. Komend jaar wordt de kwaliteit van werken verbeterd op het gebied van de online aanpak (Open Source Intelligence) en de vroegsignalering (extra aandacht voor nieuwe vormen van dreiging en risico's die uitgaan van potentieel gewelddadige extremistische eenlingen).

Ontwikkelingen en signaleringen

- De omvang van de jihadistische beweging is sinds 2018 tussen de vijfhonderd en zeshonderd personen in Nederland en zo'n honderdvijftig gekende Nederlandse personen in het buitenland. De beweging is versnipperd en er zijn steeds minder publieke uitingen van jihadistisch gedachtegoed te zien. De meeste jihadisten maken deel uit van fysieke netwerken, online radicalisering betreft vooral een kleine groep jongeren. Desondanks is terroristisch geweld nog steeds een reëel scenario. In enkele steden in Nederland zijn nog jihadistische netwerken actief. Sinds juli 2021 zijn twee mannen, 23 vrouwen en 39 kinderen vanuit Syrië en Irak teruggekeerd. Een gedeelte van de vrouwen kwam oorspronkelijk uit Oost-Nederland. Het aantal dat

¹⁷ Vanuit handelingen met (stoffen uit) vuurwerk kunnen ongewenste effecten voor de gezondheid van de mens of het milieu ontstaan, waarmee het een milieuonderwerp is.

¹⁸ RTL (2022). *Politie pakt illegale vuurwerkhandel aan: 350.000 kilo in beslag genomen*.

<https://www.rtlnieuws.nl/nieuws/artikel/5345493/350000-kilo-aan-vuurwerk-duitsland-ontdekt-en-beslag-genomen>

¹⁹ Bild (2022). *Polizei gelingt Schlag gegen Feuerwerk-Gangster*. <https://www.bild.de/news/inland/news-inland/350-tonnen-in-wohngelagert-polizei-gelingt-schlag-gegen-feuerwerk-gangster-81884724.bild.html>

²⁰ Nu.nl (2023). *Eerste Kamer gaat na jaren verdraging akkoord met invoering Omgevingswet*.

<https://www.nu.nl/politiek/6255245/eerste-kamer-gaat-na-jaren-verdraging-akkoord-met-invoering-omgevingswet.html>

²¹ Neve, R. (2021). *Dreigingsbeeld Milieucriminaliteit 2021*.

<https://www.om.nl/onderwerpen/milieucriminaliteit/dreigingsbeeld-milieucriminaliteit>

na detentie in vrijheid in Nederland zal verblijven, zal vermoedelijk toenemen waardoor mogelijk een geweldsdreiging kan ontstaan. Ook minderjarigen die in Syrisch-Koerdische opvangkampen hebben verbleven kunnen een mogelijke dreiging vormen, al is de kans op radicalisering door hun jonge leeftijd voornamelijk beperkt.

- **Rechts-extremisme** - De afgelopen jaren zijn in meerdere westerse landen terroristische aanslagen door rechts-extremisten gepleegd of vrijdeld. In Nederland is er een groeiend aantal jongeren, naar schatting enkele honderden, dat de accelerationistische²² ideologie aanhangt, een stroming waar momenteel de meeste geweldsdreiging vanuit gaat. Het betreft een paar honderd jongeren die zich op heimelijke online communicatieplatforms begeven. Van enkelen kan een geweldsdreiging uitgaan. In Oost-Nederland bevinden zich meerdere personen die voldoen aan de kenmerken die horen bij het accelerationistisch gedachtegoed. We zien regelmatig een fascinatie voor wapens, de Tweede Wereldoorlog en het Nationaal Socialistisch gedachtegoed. Het is moeilijk te voorspellen wie daadwerkelijk de stap naar geweld zet. Dit is des te lastiger bij eenlingen. Veel recente jihadistische en rechts-terroristische aanslagen in Europa zijn gepleegd door eenlingen, niet behorend tot een groep of fysiek netwerk. Dit bemoeilijkt het onderkennen van aanslagplannen en draagt bij aan de onvoorspelbaarheid van de dreiging. Een specifieke categorie zijn personen waarbij naast extremistische ideologische gedrevenheid ook sprake is van psychische problematiek, de 'potentieel gewelddadige extremistische eenlingen' (PGEE).
- **Anti-overheidsextremisme** - De AIVD zag in 2021 een deel van de personen die deelnamen aan het anti-overheidsprotest, vooral tegen coronamaatregelen, radicaliseren. Daardoor is gewelddadig anti-overheidsextremisme ontstaan. Een terroristische aanslag uit die hoek is inmiddels voorstelbaar. Een groeiende groep mensen verliest bovendien het vertrouwen in de democratische rechtsorde en keert die de rug toe. De geweldsdreiging is lastig te voorspellen. Specifieke gebeurtenissen ('trigger events') kunnen in korte tijd tot escalatie leiden, zoals het stikstofbeleid. De samenstelling van de radicale onderstroom en de onderwerpen zullen fluctueren. Van pro-Poetin tot maatschappelijke thema's in relatie met de *the great reset*²³.
- **Soevereine beweging** - De soevereinen trekken de juridische legitimiteit van de overheid in twijfel. De complottheorie komt uit de Verenigde Staten en beweert dat grote corporaties als de BV Nederland onze identiteit claimen en met onze naam veel geld verdienen. Soevereinen streven naar het belemmeren van overheidsprocessen en het ondermijnen van de legitimiteit van de overheid, bijvoorbeeld door veelvuldig brieven te sturen naar overheidsinstanties of door zelf formulieren te maken waarin de verzender zich onafhankelijk, autonoom dan wel soeverein verklaart. Ook in Oost-Nederland ontvangen gemeenten dergelijke formulieren. De beweging heeft voornamelijk niet geleid tot strafrechtelijke incidenten.

**Voorbeeld accelerationisme in Nederland:
The Base**

De rechtbank Rotterdam heeft in december 2021 twee mannen veroordeeld voor deelname aan een terroristische organisatie en opvoeding tot een terroristisch misdrijf. De mannen waren betrokken bij de rechts-extremistische organisatie genaamd The Base en plaatsten in Telegram-kanalen opvoeiende berichten. Beide verdachten hebben als deelnemers aan The Base, via sociale mediakanalen, volgens de ideologie van het rechtsextreme accelerationisme gehandeld door berichten te verspreiden om aanhangers voor The Base te verwerven en op te roepen tot geweld tegen gekleurde mensen, homoseksuelen en Joden. In het (online) netwerk van deze verdachten bevonden zich ook gekende subjecten uit Oost-Nederland.

2.7 Corruptie

Corruptie is verweven in ondermijnende criminaliteit zoals drugsnetwerken, milieucriminaliteit en financiële criminaliteit. Corrupte contacten worden actief geworven door criminele samenwerking verbanden (CSV's), waarbij gebruik of misbruik wordt gemaakt van kwetsbare persoonlijke situaties. Hierop wordt ingespeeld met geld, sociale druk en intimidatie.

²² Naar het accelerationisme wordt ook wel verwezen als de 'Siege cultuur'.

²³ The Great Reset is oorspronkelijk een voorstel van het World Economic Forum om de wereldeconomie duurzaam opnieuw op te bouwen na de coronapandemie. Complotdenkers beweren dat de financiële wereldelite en wereldleiders opzettelijk een pandemie hebben gecreëerd, om deze 'reset' versneld uit te kunnen voeren en vervolgens een Nieuwe Wereldorde te starten.

Ontwikkelingen

- De Rijksrecherche is in eerste aanleg verantwoordelijk voor onderzoek naar ambtelijke corruptie binnen het openbaar bestuur, al is hier ook een rol voor de politie weggelegd. De Rijksrecherche verzorgt momenteel een bewustwordingscampagne binnen openbare besturen over corruptie.
- De politie heeft landelijk afgesproken om inzichtelijk te maken waar zwakke plekken binnen de politieorganisatie zitten en waar kwetsbaarheden van medewerkers om corruptie te voorkomen, medewerkers te beschermen, een cyclisch proces te ontwikkelen om signalen snel te falsifiëren of te verifiëren en een flexibel opschalingsmodel te borgen.²⁴
- Het cyclische proces dat hiervoor werd genoemd, is uitgewerkt in het programma *Protective Monitoring*, dat op de achtergrond meekijkt naar onder andere afwijkend en mogelijk corrupt bevragsingsgedrag. Daarnaast wordt gekeken naar potentiële kwetsbaarheden binnen de organisatie en haar medewerkers en wordt getracht hier op tijd op in te springen. Naast de investeringen op protective monitoring, gaat er ook veel aandacht uit naar awareness en voorlichting vanuit de politie.
- De eenheid Oost-Nederland loopt in de aanpak van politieke corruptie in enige mate voor op andere eenheden. In 2018 ging het TALO (Team Aanpak Lek Onderzoeken) van start. In 2019 werd deze pilot geëvalueerd, wat resulteerde in een nieuwe pilot waarin medewerkers in aansturende functies periodiek samen kwamen om signalen van mogelijke corruptie en lekken te bespreken.
- Andere ontwikkelingen om een structurele aanpak binnen Oost-Nederland te borgen zijn: er zijn een projectleider Aanpak Corruptie aangesteld en drie analisten op corruptie, corruptie is als thema op beleidsniveau geborgd en er wordt meer verbinding gezocht met ketenpartners als KMAR, Douane en FIOD.
- Er wordt een Nationaal Intelligence Beeld Corruptie ontwikkeld.

3. Digitale veiligheid

3.1 Digitale transformatie

De politie zit in een proces van digitale transformatie. Niet alleen omdat we nieuwe vormen van cybercrime en digitale criminaliteit moeten voorkomen en bestrijden, maar ook omdat we met behulp van technologie klantgerichter, effectiever en veiliger kunnen werken. Het thema Digitale Transformatie is nauw verbonden met het thema Cybercrime. Daarnaast zien we dat binnen alle veiligheidsthema's de digitale component belangrijker wordt. Digitale technologieën zorgen ervoor dat delicten op een grotere schaal gepleegd kunnen worden en dat criminelen hun handelen beter kunnen anonimiseren. Denk bijvoorbeeld aan de rol van social media bij het ontstaan van ordeverstoringen. Of aan de mogelijkheden van ondermijnende criminele netwerken om via cryptotelefoons afgeschermd te communiceren en betalingsverkeer via cryptowallets te laten verlopen.

Technologie biedt kansen - Vanzelfsprekend biedt technologie de politie ook veel kansen. Er zijn al tal van mooie voorbeelden waarbij we technologie voor ons laten werken. Zo kregen we al meerdere keren door het kraken van PGP-telefoons toegang tot enorm veel data van criminelen. Robots maken ons werk veiliger. Zo zetten we de spot-robot in om ruimtes te onderzoeken die gevaarlijk zijn voor mensen, bijvoorbeeld een chemisch drugsfabriek. Met drones krijgen we nog sneller zicht op situaties. Virtual reality benutten we bij trainingen. En technologie biedt ook kansen om nog beter in verbinding te staan met burgers en bedrijven. Vanuit het cybercrime-domein maken we bijvoorbeeld gebruik van onder andere Instagram om burgers voor te lichten. Daarnaast organiseren we evenementen waarbij we burgers (en met name jongeren) hun technische vaardigheden laten inzetten en tegelijkertijd voorlichten over cybercriminaliteit. De digitale transformatie gaat dus ook over het benutten van technologie om zo ons werk klantgerichter, effectiever en veiliger te maken.

²⁴ Rijksrecherche. (2022). *Signalenkaart betrouwbare overheid*.

3.2 Digitalisering van criminaliteit

Cybercrime neemt toe. Ook neemt de digitale component in veel traditionele delicten toe. Vooral bij fraude-delicten biedt ICT de mogelijkheid om snel veel slachtoffers te maken. In 2021 was 17 procent van de Nederlanders van 15 jaar en ouder, bijna 2,5 miljoen mensen, naar eigen zeggen slachtoffer van online criminaliteit²⁵. Ook blijkt uit de CBS veiligheidsmonitor 2021 dat slachtofferschap van traditionele criminaliteit sinds 2012 met 43% is afgenomen, terwijl slachtofferschap van online criminaliteit met 22% is toegenomen (vooral na 2017). De lockdowns als gevolg van corona hebben deze cijfers mogelijk beïnvloed.²⁶

Er zijn verschillende ontwikkelingen die meespelen bij de digitalisering van criminaliteit. Hieronder beschrijven we die ontwikkelingen vanuit vier perspectieven: de samenleving, de burger, de dader en de politieorganisatie.

Wat wordt bedoeld met cybercriminaliteit?

- **Cybercrime (in enge zin);** strafbare feiten die worden gepleegd via een ICT-middel én die zijn gericht op een ICT-middel. Deze delicten bestonden voor de komst van ICT nog niet. Denk hierbij aan hacken, ransomware (gijzelingssoftware), DDOS aanvallen (bijvoorbeeld voortdurend verzoeken naar websites sturen waardoor deze niet meer bereikbaar zijn) en malware (software die onschuldig lijkt maar na installatie (wachtwoord)gegevens van de gebruiker doorsluis naar criminelen).
- **Gedigitaliseerde criminaliteit;** strafbare feiten die buiten de digitale wereld ook plaatsvinden. Door het gebruik van ICT kunnen deze delicten op grotere schaal en sneller gepleegd worden. Denk hierbij aan oplichting, waarbij gebruik wordt gemaakt van een Marktplaats-account of Facebook-account. Bij deze strafbare feiten wordt wel een ICT-middel gebruikt, maar het is niet gericht op een ander ICT-middel.

Ontwikkelingen

- **Samenleving:** steeds digitaler -Technologie speelt een steeds grotere rol, steeds meer apparaten zijn met het internet verbonden, in vitale processen zoals energie, zorg en drinkwatervoorziening speelt technologie een steeds bepalendere rol en in toenemende mate zijn organisaties op dat gebied afhankelijk van elkaar. De maatschappelijke en economische impact van digitale aanvallen wordt hierdoor steeds groter. Experts verwachten dat binnen 6 jaar 90% van de online content gegenereerd is met kunstmatige intelligentie²⁷, vaak bedoeld om dienstverlening te verbeteren of het leven te vergemakkelijken maar in de vorm van deepfakes zijn het ook kansen voor criminelen zoals vriend-in-nood fraude met de stem van een vriend of een gemanipuleerd seksfilmpje. Het wordt in de nabije toekomst steeds ingewikkelder om echt van nep te onderscheiden. Met toenemend gebruik van social media zetten criminelen “social engineering” in om online informatie te verzamelen over slachtoffers en hun sociale netwerk. Terwijl onze samenleving steeds digitaler wordt en we de wereld steeds meer waarnemen door een digitaal filter, zijn we ons vaak nog onbewust van de diverse risico’s. Daardoor werken we onvoldoende aan onze cyberweerbaarheid en investeren organisaties vaak onvoldoende in cybersecurity.
- **Burgers:** laag veiligheidsbewustzijn en lage meldingsbereidheid - Burgers zijn steeds meer online en hebben vaak een laag veiligheidsbewustzijn of weten niet goed hoe ze zichzelf kunnen beschermen. Ook is de aangiftebereidheid bij slachtoffers van cybercriminaliteit lager dan bij traditionele criminaliteit (slechts 17% doet aangifte versus 33% bij traditionele criminaliteit) omdat ze denken dat een aangifte niet helpt, ze schamen zich, krijgen het gevoel dat het hun eigen schuld is (victim blaming) of het betreft een laag schadebedrag. Of men meldt zich bij een andere (overheids)instantie²⁸. Meldingsbereidheid bij bedrijven is nog lager omdat hun focus ligt op het snel weer operationeel krijgen van het bedrijf of bang zijn dat dat dit tot reputatieschade of

²⁵ Centraal Bureau voor de Statistiek. (2022, 28 februari). 2,5 miljoen Nederlanders in 2021 slachtoffer van online criminaliteit. <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2022/09/2-5-miljoen-nederlanders-in-2021-slachtoffer-van-online-criminaliteit#:~:text=2%2C5%20miljoen%20Nederlanders%20in%202021%20slachtoffer%20van%20online%20criminaliteit,-1%2D3%2D2022&text=Tien%20procent%2C%20ruim%20anderhalf%20miljoen,van%20online%20oplichting%20en%20fraude.>

²⁶ Centraal Bureau voor de Statistiek. (2022, February 28). Minder traditionele criminaliteit, meer online criminaliteit. Centraal Bureau Voor De Statistiek, <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2022/09/minder-traditionele-criminaliteit-meer-online-criminaliteit>.

²⁷ Schick, N. (2020). *Deep Fakes and the Infocalypse: What You Urgently Need to Know*. Endeavour.

²⁸ Veiligheidsmonitor 2021

een nieuw veiligheidsrisico leidt. We verwachten meer online aangiftes van cybercriminaliteit doordat steeds meer delicten online gemeld kunnen worden en de burger makkelijker en sneller informatie kan delen over gesprekken met ouders of emailberichten. Voor de politieorganisatie betekent dit meer data, maar dit betekent ook dat er meer nodig zal zijn om al deze data te verwerken en te veredelen. Tot slot is het belangrijk om te realiseren dat de impact van digitale criminaliteit groot is. Uit recent onderzoek blijkt dat voor slachtoffers de impact van een inbraak op hun internetbankieren account op de korte termijn vergelijkbaar is met de impact van een woninginbraak²⁹.

- **Daders:** een lucratief businessmodel -Cybercriminaliteit wordt steeds eenvoudiger. Online kunnen daders voor enkele tientjes software kopen om een aanval uit te voeren (crime-as-a-service), er is geen ingang in het criminele milieu nodig en ze kunnen snel veel slachtoffers maken. De pakkans is nu vaak nog laag door anoniem handelen op het internet. Criminelen werken niet meer alleen vanuit buitenlandse zolderkamers, ook de lokale criminele netwerken hebben hun weg naar cybercrime gevonden. Op de ONE-conference (18-19 oktober 2022) in Den Haag heeft de landelijk officier van justitie voor cybercrime aangegeven dat beroeps-criminelen steeds vaker cybercriminaliteit toepassen. “Zeker 80% van de cyberaanvallen wordt veroorzaakt door georganiseerde misdaadbendes”. En “Er zit een verdienmodel achter, waarbij cybercrime - volgens experts - de internationale drugshandel qua winstgevendheid al heeft ingehaald”, zegt Hermans.³⁰ Ook valt op dat jongeren³¹ bij steeds meer cybercrime-zaken betrokken zijn. In 2018 was dit in 33% van de gevallen t.o.v. 47% in 2021. Het besef lijkt bij hen soms te ontbreken dat ze met cybercrime echte slachtoffers treffen³². Verder valt op dat daders steeds vaker aanhaken op maatschappelijke ontwikkelingen, denk aan nepberichten over het aanvragen van energietoeslag, waarna bankrekeningen worden geplunderd. Tot slot is de verwachting dat statelijke actoren steeds meer digitale aanvallen gaan uitvoeren (vooral gezien de huidige geopolitieke ontwikkelingen, zoals de oorlog in Oekraïne). Deze statelijke actoren hebben er geen moeite mee om bijvoorbeeld ziekenhuizen en zorginstellingen aan te vallen.
- **Politie:** nieuwe vaardigheden, samenwerkingen en aanpak zijn nodig - Cybercrime is grensoverschrijdend. Samenwerking tussen teams, eenheden en internationale partijen is noodzakelijk. Ook samenwerking met publiek-private partijen is essentieel, o.a. omdat veel infrastructuur in handen is van private bedrijven (denk aan banken, softwarebedrijven en hostingpartijen). Aangezien opsporen niet altijd mogelijk is, is het belangrijk om in te zetten op voorkomen en verstoren. Daarvoor hebben we meer digitale kennis en vaardigheden nodig, naast de specialistische kennis die we moeten ontwikkelen en in huis moeten halen. Ook de samenwerking met onze ketenpartners is essentieel.

3.3 Cybercrime

Ontwikkelingen

- **Samenwerking met Security Operating Centers** - Publiek private samenwerking is essentieel in de aanpak van cybercrime. Eén van de spelers zijn de Security Operating Centers (SOC's, niet te verwarren met SOC drugs in H 2) van bijvoorbeeld nuts- bedrijven, ziekenhuizen en overheidsorganen. Deze vormen een centrale plek waar beveiligingsexperts een IT-omgeving actief in de gaten houden. Samenwerking is van cruciaal belang om beter zicht te krijgen op cybercrime en risico's in kaart te brengen in geval van een cyber-aanval. Ook kan de politie door gericht onderzoek helpen als deze SOC's vooraf informatie hebben gedeeld over de huidige cyber-dreigingen. Als politie zullen we inzetten op samenwerking met deze SOC's.
- **Ransomware en DDOS aanvallen** vormen een steeds groter probleem nu criminelen, maar ook statelijke actoren (zie hierboven), niet schuwen om ziekenhuizen, vitale bedrijven en onderwijsinstellingen aan te vallen, waarbij de infrastructuur (deels) wordt platgelegd en informatie verhandeld op het dark web. Een aanval op een relatief kleine speler kan door

²⁹ Nog te publiceren onderzoek van Jildau Borwell

³⁰ Radar. (2022, 18 Oktober). Cybercriminaliteit steeds vaker gebruikt door georganiseerde misdaadbendes. Radar - Het Consumentenprogramma Van AVROTROS. <https://radar.avrotros.nl/nieuws/item/cybercriminaliteit-steeds-vaker-gebruikt-door-georganiseerde-misdadbendes/>

³¹ 21 jaar en jonger

³² Schellevis, J., & Van Hulzen, D. (2022, 14 december). Jongeren vaker betrokken bij fraude en cybercrime, politie maakt zich zorgen. NOS. <https://nos.nl/artikel/2456322-jongeren-vaker-betrokken-bij-fraude-en-cybercrime-politie-maakt-zich-zorgen>

toegenomen ketenafhankelijkheid voor landelijke problemen zorgen. Landelijk gaat de Ransomware Task Force (RTF) in kaart brengen waar interventies en breder onderzoek ingezet kan worden om slachtoffers te voorkomen en schade te verminderen. Ook kan de verkregen informatie worden gebruikt om criminele samenwerkingsverbanden in kaart te brengen.

- **Cryptocurrency onderzoek** - Onderzoeken naar cybercrime ondervinden hinder van anonimiseringstechnieken en -tools waarmee daders hun digitale en analoge identiteit verbergen. Vaak is er sprake van betaling via cryptocurrency die zijn geregistreerd in de blockchain en daarmee openbaar. Binnen de eenheid is excellente expertise op crypto aanwezig maar een beperkte capaciteit. De verwachting is dat het aantal crypto-onderzoeken toeneemt en de capaciteit ver achterblijft. Voor de politie is het essentieel deskundigheid op dit thema uit te breiden en meer verbinding te realiseren tussen financiële expertise en cybercrime.
- **(Technische)uitdagingen (big) data** - Veel in beslag genomen servers van criminelen bevatten terabytes aan data. Hoe gaan we als politie om met deze enorme hoeveelheden, waar kunnen we deze opslaan en hoe doorzoeken we de data? Welke data is relevant voor het onderzoek of kan mogelijk gebruikt worden voor nieuw onderzoek (bijvoorbeeld verkoop informatie van een darkweb forum met mogelijk Nederlandse kopers)? Wat zijn de juridische uitdagingen bij het gebruik van data? En wat zijn de ethische vraagstukken? Allemaal vragen die nu spelen en waarop vaak nog geen duidelijk antwoord is. Veel data van door de politie gehackte crypto telefoons kan nog niet goed worden gebruikt voor andere onderzoeken vanwege juridische of infrastructurele beperkingen. Ook is het een technische uitdaging om al deze data (soms in onbekend format) te onderzoeken en doorzoeken. In veel onderzoeken is data (deels) versleuteld of is er specifieke kennis nodig die mogelijk niet voorhanden is bij de politieorganisatie. Soms zijn er technische hulpmiddelen nodig die duur of moeilijk te verkrijgen zijn. Ook (verborgen) informatie op het darkweb of inzet van ethisch hackers kan soms nodig zijn. De eenheid Oost-Nederland wil het voortouw nemen om nog meer data gedreven te werken. Dit vereist soms mogelijk een andere inrichting van de organisatie dan nu het geval is. Voor de politie wordt het belangrijker om kennis die niet in huis is, binnen te halen. Het flexibel inhuren van deskundige experts of techniek moet op korte termijn mogelijk zijn, willen we als organisatie bijblijven bij de steeds snellere en betere technische ontwikkelingen die cybercriminelen maar wat graag inzetten voor eigen gewin.

Hacker maakt tienduizenden zorgdossiers buit bij digitale inbraak Nedap Groenlo

25 okt 2022

Het bedrijf NEDAP, dat zorginstellingen via een digitaal platform faciliteert, zag dat door een hack tienduizenden zorgdossiers waren buitgemaakt. De lokale hack zorgde voor een nationaal probleem bij de zorginstellingen die aangesloten waren bij NEDAP. Data van zo'n hack is op het darkweb heel waardevol. Het levert veel persoonlijke gegevens op die cybercriminelen gebruiken om hun oplichtingspraktijken echt te doen lijken. Een slechts 19-jarige man uit Krimpen aan de IJssel bleek de mogelijke dader en is aangehouden.

Politie bevrijdt gegijzelde computers dankzij truc met bitcoin

14 okt 2022

In 2022 voerde de eenheid Oost-Nederland in samenwerking met andere partijen een actie uit waarbij 150 decryptie sleutels werden verkregen. Met een slimme truc wist de politie - zonder te betalen - de codes te bemachtigen waarmee slachtoffers de digitale gijzeling konden opheffen. De actie startte naar aanleiding van een tip van "Responders.NU". Hierdoor konden 20 Nederlandse slachtoffers weer bij hun data. Het belang van het doen van aangifte werd ook in deze casus duidelijk. Helaas werd door gebrek aan aangiftes niet ieder slachtoffer geïdentificeerd terwijl daar wel een sleutel voor aanwezig was.

4. Politie voor iedereen

Tegenstellingen tussen groepen in de samenleving worden groter, op zowel sociaal, cultureel als economisch gebied. Verwachtingen ten aanzien van diversiteit en inclusie nemen toe. Dit speerpunt heeft voor de politie interne component en een externe / maatschappelijke component. Om de verbinding te versterken met de samenleving wil de politie herkenbaar voor haar zijn. Hiervoor zijn veilige, competente en effectieve teams nodig waarbij diversiteit en inclusie centraal staan. In dit veiligheidsbeeld wordt de externe component beschreven, die het thema openbare orde en veiligheid raakt.

De oorlog in Oekraïne duurt voort en angst voor escalatie en dure energie zorgt voor ongekende prijsstijgingen. Verder staan de stikstofemissies van veehouderij en akkerbouw in Nederland nog altijd in het centrum van de maatschappelijke aandacht. Dan is er nog de asielcrisis met de verwachting dat een recordaantal migranten opgevangen moet worden en dit boven op de wooncrisis. Overkoepelend is er tot slot een vertrouwenscrisis die gevoed wordt door alle andere crises en de daaruit voortvloeiende spanningen, hetgeen leidt tot toenemend maatschappelijk ongenoegen.

Twee punten maken vanuit het thema openbare orde en veiligheid de situatie in Nederland uitzonderlijk:

1. Veel van deze crises hebben tegelijkertijd het hoogste punt bereikt. Vooral tijdens de coronapandemie werden deze stappen naar het 'kookpunt' duidelijk zichtbaar: veel mensen verloren langzaam het vertrouwen en hadden het idee dat de overheid de problemen niet kon oplossen of dat ze verkeerde maatregelen nam. Met als gevolg: geleidelijk aan meer ongenoegen, onrust en uiteindelijke protesten met ordeverstoringen inclusief aanzuigende werking van andere fenomenen zoals (voetbal)hooligans en complottheorieën.
2. Hoewel grote vraagstukken van alle tijden zijn, lijkt het er nu op dat een aantal van deze crises niet op zichzelf staan maar dat de verschillende crises elkaar beïnvloeden en/of afhankelijkheidsrelaties hebben met elkaar. Dit zorgt in de maatschappij voor ongenoegen en vormt een vruchtbare bodem voor toenemende polarisatie of zelfs extremisme.

Binnen het domein van openbare orde en veiligheid wordt geconstateerd dat er verschillende crises versterkende factoren, triggers en events zijn die in de komende periode kunnen leiden tot onrust, protest en mogelijke verstoring van de openbare orde en veiligheid.

Stikstofcrisis

De stikstofcrisis heeft Nederland op vele terreinen stevig in zijn greep. De onvrede binnen de agrarische sector is goed zichtbaar in het openbare domein. De acties variëren van legale demonstraties en onaangekondigde acties van boeren, hun sympathisanten en personen uit de anti-institutionele beweging tot buitenwettelijke acties. Bedreigingen aan het adres van bestuurders, verstoringen en (buitenwettelijke) acties binnen het openbare orde domein zijn sterk verbonden met politieke besluitvorming. Er is doorlopend sprake van een actie-reactie effect. Omdat het stikstofplan en het landbouwakkoord (nog) niet zijn uitgekristalliseerd, is het meer dan waarschijnlijk dat er protestacties vanuit de agrarische sector zullen volgen. De crisis heeft daarnaast een hoge potentie tot een grotere kloof tussen voor- en tegenstanders van het klimaatbeleid in het algemeen en tot een botsing tussen klimaat- en dierenrechtenactivisten en boeren in het bijzonder.

Asielcrisis

Het thema asiel is momenteel een van de meest urgente nationale vraagstukken. Hoewel het afgelopen jaar geen sprake was van onrust op nationaal niveau, kan deze crisis *lokaal* veel impact hebben. Zo was Albergen in Overijssel in het najaar 2022 ineens dagenlang nationaal nieuws. De staatssecretaris wilde dat er 150 tot 300 asielzoekers werden opgevangen maar de gemeente maximaal 100 tot 150. Dit leidde tot massale protesten uit de omgeving. In combinatie met andere grote maatschappelijke vraagstukken (zoals de wooncrisis) kan de asielcrisis bovendien leiden tot

een brede voedingsbodem voor maatschappelijke onrust en het aanwakken van extreemrechtse ideologie.

Klimaatcrisis

Klimaatcrisis duidt de ecologische, politieke en maatschappelijke crisis aan die verband houdt met de opwarming van de aarde. Het broeikaseffect en de bijdrage van CO₂ uitstoot daaraan, vormt de basis van dit vraagstuk. Onvrede over het huidige klimaatbeleid en de toepassing daarvan wordt geuit door middel van zowel vreedzame demonstraties als acties waarbij strafbare gedragingen worden gepleegd. Dit gebeurt voornamelijk richting (vervuilende) sectoren, universiteiten en de politiek. Nationaal is het beeld dat:

- internationaal geïnspireerde bewegingen zoals Extinction Rebellion in Nederland een nieuwe aanwas van enkele honderden actievoerders hebben;
- de activistische bewegingen zich manifesteren door wat zij noemen: 'geweldloze burgerlijke ongehoorzaamheid' waarbij men bereid is om de openbare orde te verstoren en de wet te overtreden;
- activisten op het gebied van links-extremisme, dierenrechten en klimaat al jaren online en offline contacten met actievoerders in het buitenland onderhouden.

Nederland kent verschillende landelijke en lokale bewegingen en actiegroepen die het activistisch beeld grotendeels bepalen door middel van menselijke blokkades, vastplakacties en protestacties bij klimaatvervuilers. Denk daarbij aan Greenpeace Nederland, Extinction Rebellion en Code Rood. Er ontstaan steeds meer splintergroeperingen die zich richten op specifieke onderdelen binnen het klimaatspectrum. Denk hierbij bijvoorbeeld aan University Rebellion en Tyre Extinguishers met diverse acties in de eenheid Oost-Nederland. Het toekomstige beeld wordt beïnvloed door hoe het klimaatakkoord wordt uitgevoerd en hoe vervuilende bedrijven daarin participeren. Verharde acties vinden vaak plaats binnen het openbare domein (denk aan snelwegblokkades) en hebben daardoor direct effect op een breder deel van de samenleving dan alleen gelijkgestemden.

Wooncrisis

De wooncrisis betreft de situatie in Nederland waarin er een tekort aan woningen is om alle inwoners met verschillende woonwensen te huisvesten. Deze crisis wordt beïnvloed door een tekort aan beschikbare, relatief betaalbare en passende woningen en door stagnatie in de woningbouw. Katalysatoren zijn het mobiliserende vermogen van groeperingen die het woonbeleid willen veranderen, de aanzuigende werking van deze crisis op andere bewegingen, de flink gestegen hypotheekrente en het sentiment dat statushouders bij het zoeken van een woning worden 'voorgetrokken'. Deze kunnen in dit vraagstuk leiden tot een brede voedingsbodem voor maatschappelijke onrust en het aanwakken van extreemrechtse ideologie. In onze regio zijn de afgelopen twee jaar demonstraties over de wooncrisis georganiseerd in Arnhem, Veenendaal, Steenwijk en Nijmegen. Nijmegen staat als studentenstad in de top drie van steden met het grootste woningtekort van Nederland.

Energiecrisis

Als gevolg van het binnenvallen van Rusland in Oekraïne en de afbouw van Groningse gaswinning, heeft Nederland te maken gekregen met een omvangrijke energiecrisis. De stijging van energieprijzen heeft geleid tot algehele extreme prijsstijgingen. In de afgelopen winter was er geen sprake van een gastekort maar dit is wel een mogelijk scenario voor de winter van 2023-2024 door stagnatie in gasvoer in combinatie met een extreem koude winter, met als mogelijk resultaat maatschappelijk onrust. De energiecrisis heeft kwetsbare huishoudens, middeninkomens, bedrijven en instellingen geraakt. De vraag is of (anti-overheids) bewegingen de energiecrisis kunnen gebruiken om een breed publiek te mobiliseren en/of een voedingsbodem weten te creëren om hun aanhang te vergroten en/of in actie te komen. Vooral een combinatie van blijvend hoge energieprijzen, onbevredigende overheidssteun, langduriger oorlog in Oekraïne en een flinke inflatie kan het vertrouwen van burgers in de overheid schaden.

Vertrouwenscrisis

De vertrouwenscrisis is een overkoepelende crisis die wordt gevoed door crises op andere maatschappelijke opgaven en de daaruit voortvloeiende (politieke) spanningen en toenemend maatschappelijk ongenoegen. Dit gaat samen met de continuerende dalende lijn in vertrouwen in de politiek, democratie en economie.